

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการตามนโยบายการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) โดยได้ประกาศเขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง จำนวน 20 ชนิดสินค้า โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบสินค้าพืช 13 ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว กรมส่งเสริมการเกษตรได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 7 จังหวัดนครราชสีมา กำกับ ดูแล ประสานงานให้ข้อเสนอแนะกับจังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 8 จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และจังหวัดยโสธร โดยจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) คือ มันสำปะหลัง เป็นพืชหลัก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ปลูกมันสำปะหลังมากที่สุดในประเทศไทย สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ เป็นหน่วยงานในพื้นที่ระดับอำเภอ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในระดับอำเภอมากขึ้น ได้แก่ ข้าว ยางพารา สำปะหลัง เป็นต้น อำเภอขุนหาญได้ดำเนินการเลือกพืชเศรษฐกิจ 3 พืช คือ ข้าว มันสำปะหลังและยางพารา เพื่อดำเนินการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย และเป็นเครื่องมือในการวางแผนการบริหารจัดการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเป็นการ ลดต้นทุน การผลิตและเพิ่มรายได้ของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอขุนหาญ

เนื้อหาแผนการจัดการพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตร (ข้าว,มันสำปะหลัง,ยางพารา) ประกอบไปด้วย ข้อมูลสภาพทั่วไป ข้อมูลด้านพื้นที่ ข้อมูลด้านสินค้า ข้อมูลด้านคน/เกษตรกร และการกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ หวังว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เกษตรกรและผู้สนใจ ทั้งนี้สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ ขอขอบคุณสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 7 จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน การค้าภายในจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด โรงงาน/จูดรับซื้อ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและการดำเนินการตามโครงการบรรลุมิตรภาพประสงค์

สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ
จังหวัดศรีสะเกษ
มีนาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
1. ข้อมูลสภาพทั่วไป	
1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	1
1.2 ลักษณะภูมิประเทศ	4
ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	5
ภาพแสดงกลุ่มชุดดินอำเภอขุนหาญ	10
1.3 ลักษณะภูมิอากาศ	11
1.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน	11
ภาพแสดงแหล่งน้ำอำเภอขุนหาญ	13
1.5 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	14
1.6 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	16
2. ข้อมูลด้านพื้นที่	
2.1 พื้นที่ชลประทาน/แหล่งน้ำ	17
2.2 ขอบเขตการปกครอง	17
2.3 เขตความเหมาะสม	
- มันสำปะหลัง	18
- ข้าว	20
- ยางพารา	22
2.4 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน	
- มันสำปะหลัง	24
- ข้าว	26
- ยางพารา	28
3. ข้อมูลด้านสินค้า	
3.1 ข้อมูลการผลิต	
- มันสำปะหลัง	30
- ข้าว	33
- ยางพารา	37
3.2 ข้อมูลการตลาด	
- มันสำปะหลัง	42
- ข้าว	42
- ยางพารา	43
3.3 วิเคราะห์ความสมดุลย์ระหว่างอุปสงค์และอุปทานสินค้า	
- มันสำปะหลัง	44
- ข้าว	44
- ยางพารา	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป	
- มันสำปะหลัง	45
- ข้าว	45
- ยางพารา	46
4. ข้อมูลด้านคน/เกษตรกร	
4.1 สภาพปัญหาความต้องการ	47
4.2 ความพร้อมทักษะความชำนาญ	47
4.3 Smart Farmer ต้นแบบ	
- มันสำปะหลัง	48
- ข้าว	48
- ยางพารา	48
4.4 องค์กร/สถาบันเกษตรกร	
- มันสำปะหลัง	49
- ข้าว	49
5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตร	
- มันสำปะหลัง	50
- ข้าว	52
- ยางพารา	54

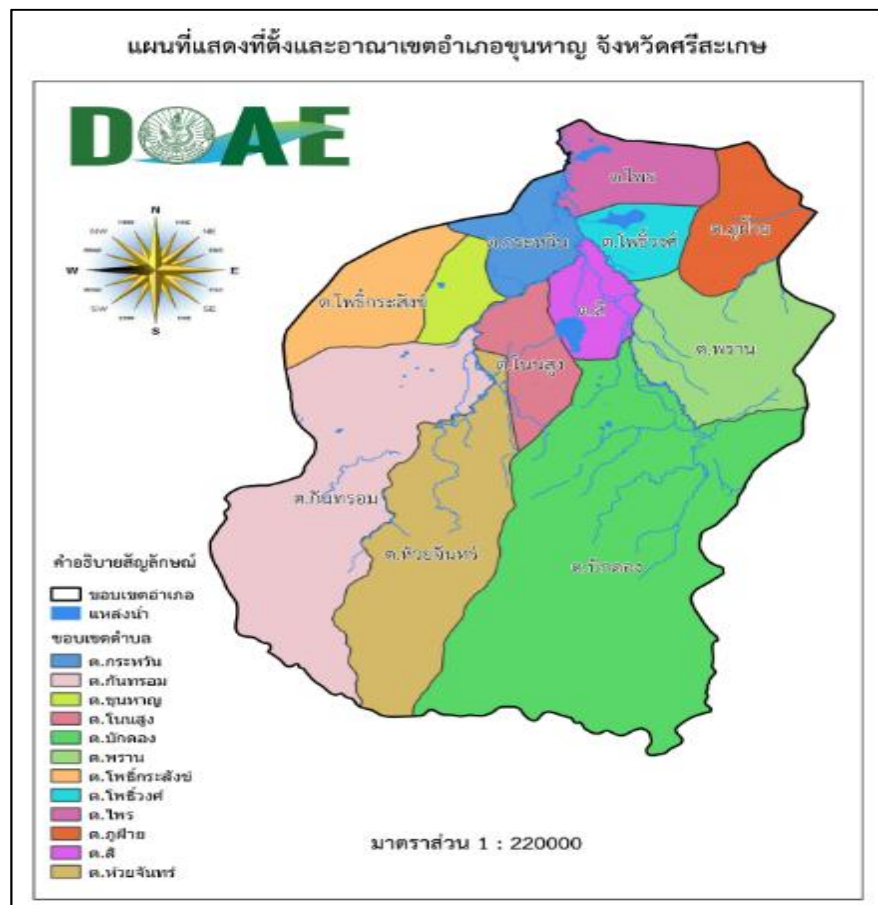
แผนการจัดการพื้นที่การผลิตสินค้าเกษตร (ข้าว,มันสำปะหลัง,ยางพารา)
อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

1. ข้อมูลสภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

อำเภอขุนหาญ เป็นอำเภอชายแดนติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีภูเขาพนมดงรักเป็นแนวเขตตั้งเป็นอำเภอเมื่อ พ.ศ. 2501 มีพื้นที่ประมาณ 772.39 ตารางกิโลเมตร หรือ 483,062.5 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดศรีสะเกษ มีระยะทางห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 60 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 221 (ศรีสะเกษ – เขาพระวิหาร) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2111 ผ่านอำเภอยุทธ์และอำเภอไพรบึง มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ** ติดต่อกับ ตำบลสำโรงพลัน ตำบลไพรบึง อำเภอไพรบึงและตำบลพิงพวย ตำบลศรีแก้ว อำเภอศรีรัตนะ
- ทิศใต้** ติดต่อกับ อำเภออันลองเวง จังหวัดอุดรธานี และอำเภอจอมกระสานต์ จังหวัดพระวิหาร(ประเทศกัมพูชา)
- ทิศตะวันออก** ติดต่อกับ ตำบลภูเงิน ตำบลกระแซง ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบลชำ ตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์
- ทิศตะวันตก** ติดต่อกับ ตำบลดงรัก ตำบลโคกตาล อำเภอภูสิงห์ ตำบลปรือใหญ่ ตำบลศรีตระกุล อำเภออุษันธุ์ และตำบลสำโรงพลัน อำเภอไพรบึง

1.2 การแบ่งเขตการปกครอง จำนวนจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน องค์กรท้องถิ่นต่าง ๆ

ลำดับ	ตำบล	พื้นที่(ไร่)	ครัวเรือน	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
1	กระหวั่น	15,306	2,141	4,377	4,504	8,881
2	กันทรอม	18,530	2,773	4,523	4,395	8,918
3	ไพโร	27,200	1,665	3,214	3,318	6,532
4	ภูฝ้าย	23,875	1,356	2,716	2,616	5,332
5	โพธิ์วงศ์	14,181	1,549	3,175	3,237	6,412
6	พราน	33,934	4,008	8,039	8,107	16,146
7	สี	29,930	5,280	5,693	4,828	10,521
8	บักดอง	105,290	4,438	7,759	7,768	15,527
9	ห้วยจันทร์	48,820	1,505	2,564	2,644	5,208
10	ขุนหาญ	14,888	1,410	3,025	2,964	5,989
11	โนนสูง	25,104	1,870	4,102	3,975	8,077
12	โพธิ์กระสังข์	21,418	2,015	4,564	4,592	9,156
	รวม	378,476	30,010	53,751	52,948	106,699

2.2 ขอบเขตการปกครอง

อำเภอขุนหาญ แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอขุนหาญ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน

2. การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอขุนหาญ แบ่งการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล 6 แห่ง

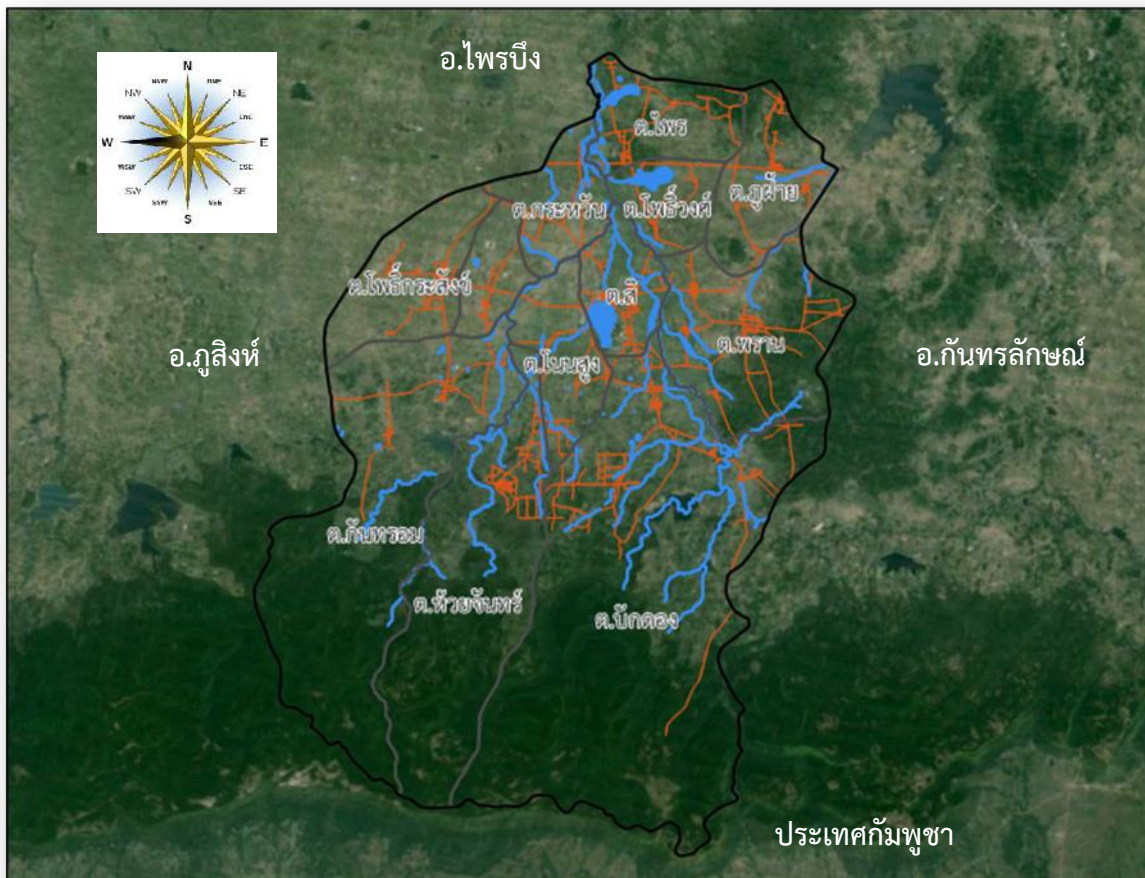
องค์การบริหารส่วนตำบล 7 แห่ง มีรายชื่อตำบล ดังนี้

ลำดับ	เทศบาล/ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
1	เทศบาลตำบลสี	14	2,360	10,160
2	เทศบาลตำบลโนนสูง	9	1,611	4,483
3	ตำบลโพธิ์วังค์	8	1,331	6,415
4	ตำบลห้วยจันทร์	5	1,160	9,126
5	ตำบลภูฝ้าย	8	1,284	5,239
6	ตำบลไพร	11	1,378	6,494
7	ตำบลขุนหาญ	9	1,165	6,644
8	เทศบาลตำบลกระหวั้น	12	1,393	9,361
9	เทศบาลตำบลกันทรอม	13	1,602	8,473
10	เทศบาลตำบลโพธิ์กระสังข์	14	1,562	8,880
11	ตำบลพราน	20	3,093	16,479
12	ตำบลบักดอง	22	3,725	14,715
13	เทศบาลตำบลขุนหาญ	ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของเทศบาลตำบลสี /ตำบลขุนหาญ/เทศบาลตำบลโนนสูง		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอขุนหาญ มีความหลากหลายพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีหินภูเขาและมีป่าไม้แน่นอนหนาอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอ โดยมีเทือกเขาพนมดงรักกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทย – ราชอาณาจักรกัมพูชา ในพื้นที่ราบมีสิ่งแปลกและโดดเด่นตั้งอยู่ คือ ภูเขาฝ้าย ตำบลภูฝ้าย (ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว) พื้นที่ราบสูงลอนต้นมีสภาพดินเป็นดินทรายความสามารถในการอุ้มน้ำไม่ดี ส่งผลให้ไม่เหมาะสำหรับปลูกพืชที่ต้องการน้ำมาก พื้นที่ราบลุ่มมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทรายที่มีการระบายน้ำดีแต่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และพื้นที่ราบสูงดินแดงดินมีลักษณะเป็นดินร่วนปนเหนียว ความสามารถในการระบายน้ำดี และมีความอุดมสมบูรณ์สูง ในเขตตำบลพราน ตำบลบักคอง ตำบลห้วยจันทร์ ตำบลกันทรอม และตำบลไพรบางส่วน

ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินชุดร้อยเอ็ด

ดินชุดร้อยเอ็ดเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายร่วน สีน้ำตาลหรือสีเทาอ่อน ชั้นล่างเหนียวปนทราย สีแดง และมีจุดปะเหลียงปนเหลียง ความลาดชัน 1 – 2 % ระบายน้ำไม่ดี ความเป็นกรด เป็นด่าง 5.5 – 6.0 อินทรีย์ วัตถุต่ำมาก ปริมาณฟอสฟอรัสและโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ต่ำ - ต่ำมาก

ดินชุดโพนพิสัย

สภาพภูมิประเทศ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-4 % การระบายน้ำดีปานกลางความสามารถให้น้ำซึมผ่านเข้าถึงปานกลาง ความลึกของดินตื้น เนื้อดินปนดินร่วนปนทราย,ดินร่วน ดินล่าง ดินร่วนเหนียวปนทราย ซึ่งปะปนกับกรวด ดินร่วนเหนียวปนทรายถึงดินเหนียว สีของดินบนสีน้ำตาลถึงน้ำตาลแก่ ดินล่างสีน้ำตาลเข้ม หรือสีแดงปนเหลียงซึ่งอยู่ปะปนกับสีเทาอ่อนหรือสีเทาอ่อนบนน้ำตาล พบจุดปะสีแดง สีน้ำตาลหรือสีเหลือง อินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง ฟอสฟอรัสและโปแตสเซียมต่ำ ความเป็นกรดเป็นด่าง 5.5 - 6.0 ประโยชน์ของดินใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือป่ารักษาสภาพแวดล้อม

ดินชุดสุรินทร์

สภาพภูมิประเทศ เป็นลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน 6 – 12 % การระบายน้ำดี ความสามารถให้น้ำซึมผ่านปานกลาง ดินตื้น เนื้อดิน ดินร่วนเหนียวปนกรวด ดินล่าง ดินเหนียวปนกรวด สีของดินบนสีน้ำตาลแก่ถึงสีน้ำตาลแก่ปนแดง ดินล่างสีแดงปนเหลียงอินทรีย์วัตถุสูงมาก ฟอสฟอรัสค่อนข้างสูง โปแตสเซียมสูงมาก ความเป็นกรดเป็นด่าง 6.0 – 6.5 การใช้ประโยชน์จากดินเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือป่าไม้เพื่อชุมชน

ดินชุดเรณู

สภาพภูมิประเทศค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 1 – 3 % การระบายน้ำไม่สมบูรณ์ ความสามารถให้น้ำซึมผ่านปานกลาง ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินบนดินทราย ร่วนถึงดินร่วนปนทราย ดินล่างดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย สีของดินสีน้ำตาลแก่ปนเทา ดินล่างสีเทาอ่อนหรือสีเทาปนชมพู พบจุดปะสีน้ำตาลเข้มสีเหลียงปนแดงอินทรีย์วัตถุสูงมาก ประจุบวกที่เป็นด่างต่ำมาก ความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกต่ำ ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืชค่อนข้างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมต่ำมาก ความเป็นกรดเป็นด่าง 5.0 – 5.5 เหมาะสำหรับพืชไร่

ดินชุดน้ำพอง

สภาพภูมิประเทศค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน 1 – 3 % การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความสามารถให้การซึมผ่านเร็ว ความลึกของดินลึกมาก ดินบนเป็นดินทรายร่วนหรือดินทรายตลอดชั้นดิน สีของสีดินสีเทาปนชมพู ดินล่างสีเทาปนชมพูถึงสีเทา เหมาะสำหรับเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ อินทรีย์วัตถุต่ำมาก ปริมาณฟอสฟอรัสปานกลาง ปริมาณโปแตสเซียมต่ำ ความเป็นกรดเป็นด่าง 5.0 – 6.0

ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบและปริมาณที่พบ	ความเหมาะสม
กลุ่มดินชุดที่ 5	เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีเทาอ่อนปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง PH 5.5 -6.6	ต.พราน พบที่หมู่ 5,8,11,15,	กลุ่มดินชุดที่ 5
ชุดดินร้อยเอ็ด 17	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ชั้นดินมีสีน้ำตาลเข้มถึงน้ำตาลอ่อน	ต.โนนสูง พบมากที่สุดหมู่ 7,8 พบประมาณ 52% ต.บักดอง พบมากที่สุดหมู่ 5,6,11,12,15 ต.สี พบมากที่สุดหมู่ 5,6,11,12 ต.โพธิ์วังค์ พบมากที่สุดหมู่ 1 ประมาณ 10 % ต.พราน พบมากที่สุดหมู่ 5,6,11,12,15 ต.โพธิ์กระสังข์ พบมากที่สุดหมู่ 2,4,11,12 ต.ไพร พบที่หมู่ 1,2,4,8,3,5 ประมาณ 20 %	เหมาะทำนา
ชุดดินร้อยเอ็ด ร่วน17	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนทรายแป้ง สีของดินเป็นสีน้ำตาลปนเทา สีเทาอ่อนปนน้ำตาล,สีเทาอ่อนมีจุดประหน้าดินมีความลึก	ต.โนนสูงพบมากที่สุดหมู่ 1,2,3,5,6พบประมาณ 45 % ต.กระหวั้น พบมากที่สุดหมู่ 3,7,10 ต.กันทรอม พบมากที่สุดหมู่ 8,5,1,11พบประมาณ 10% ต.ภูฝ้าย พบที่หมู่บ้าน -บ้านภูฝ้าย -บ้านหนองจิก -บ้านกุดนาแก้ว -บ้านคลองคำ -ภูทอง -บ้านโนนไทยเจริญ -บ้านกุดนาแก้วใต้ -บ้านภูทองตะวันตก ประมาณ 80%	เพราะทำนา

ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบและปริมาณที่พบ	ความเหมาะสม
กลุ่มชุดดินที่ 17/22	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนสีน้ำตาลหรือสีเทาอ่อน	ต.ขุนหาญ พบที่หมู่ 1.9.5.4.3..ประมาณ 35 %	เหมาะสำหรับปศุสัตว์และพืชไร่อายุสั้น
กลุ่มชุดดินที่ 18	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายสีเทาปนชมพูพบจุดสีปะปนเกิดจากพอกตะกอน	ต.โพธิ์วงค์ พบที่หมู่ 2.3.6. ประมาณ 20 % ต.ไพร พบที่หมู่ 1,2,4,8,3,5 ประมาณ 20 %	ทำนา
กลุ่มชุดดินที่ 22	เป็นกลุ่มเนื้อดินปนทราย ดินทรายปนดินร่วน สีพื้นเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเหลือง พบศิลาแรงอ่อนในดินชั้นล่าง พื้นที่ค่อนข้างราบเรียบลึก ระบายน้ำเร็ว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินเป็นกรดถึงกรดแก่	ต.บักดอง พบมากที่สุดที่ 1 ต.สี พบมากที่สุดที่ 1 ต.ห้วยจันทร์ พบที่หมู่ 1,2,3 ต.กันทรอม พบมากที่สุดที่หมู่ 4,11,5,8 ประมาณ 10% ต.ขุนหาญ พบที่หมู่ 1.9. ประมาณ 3 % ต.พราน พบมากที่สุดที่หมู่ 1 ต.โพธิ์กระสังข์ พบมากที่สุดที่หมู่ 1,2,3,5,10,12,13 ต.ไพร พบมากที่สุดที่หมู่ 4,11,8,5 ประมาณ 10%	ใช้ทำนา, ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
ชุดดินอุบล 24	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแปงทรายร่วนปนเหนียว สีน้ำตาลแก่ปนเทา สีเทาอ่อนปนชมพู	ต.โนนสูง พบมากที่สุดที่หมู่ 5 พบประมาณ 2% ต.ห้วยจันทร์ พบที่หมู่ 1,2,3 ต.กระหวัน พบที่หมู่ 4,5,6,12 ต.กันทรอม พบมากที่สุดที่หมู่ 7,9,11 ต.ขุนหาญ พบมากที่สุดที่หมู่ 3.2.8.6.7.4.5.1 .ประมาณ 55 % ต.โพธิ์กระสังข์ พบมากที่สุดที่หมู่ 2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14	ใช้ทำนา, ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบและปริมาณที่พบ	ความเหมาะสม
กลุ่มชุดดินที่29 โซคชัย	เป็นดินเหนียวตลอดชั้นดินสี น้ำตาลปนแดง ระบายน้ำได้ดี ดิน ชั้นล่างสีแดงแก่ หน้าดินลึกมาก	ต.บักดอง พบมากที่สุดที่หมู่ 3,4,8,9,10,14,15	กลุ่มชุดดินที่29 โซคชัย
กลุ่มชุดดินที่29 โซคชัย	เป็นดินเหนียวตลอดชั้นดินสี น้ำตาลปนแดง ระบายน้ำได้ดี ดิน ชั้นล่างสีแดงแก่ หน้าดินลึกมาก	ต.บักดอง พบมากที่สุดที่หมู่ 3,4,8,9,10,14,15 ต.โพธิ์วังค์ พบที่หมู่ 6 ต.พราน พบมากที่สุดที่หมู่ 8,9,10,14,3,15,4 ต.ไพร พบมากที่สุดที่หมู่ 7,2 ประมาณ 20 %	เหมาะสำหรับ ปลูกพืชไร่และไม้ ผล
ชุดดินโคราช35	เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายสี น้ำตาลเข้ม,สีน้ำตาลปนเทา หน้า ดินลึก	ต.โนนสูงพบมากที่สุดที่หมู่ 2,3 พบประมาณ 1% ต.ห้วยจันทร์ พบที่หมู่ที่ 4,5 ต.กันทรอม พบที่หมู่4,8,2,1,6 พบประมาณ 25% ต.พราน พบที่หมู่ 8,9,14,10 ต.โพธิ์กระสังข์ พบที่หมู่ 6	ปลูกพืชไร่,ไม้ผล และไม้ยืนต้น
กลุ่มดินชุดที่38 ชุดเชียงใหม่	เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดิน ร่วนปนทรายละเอียด มีการทับ ถมเป็นชั้นของตะกอน สีดินสี น้ำตาลอ่อน พบจุดปะสีเทาและสี น้ำตาลในช่วงล่าง พบสันดิน ริมน้ำเป็นดินระบายน้ำดี มีความ อุดมสมบูรณ์ปานกลาง ph 5.0 -7.0	ต.บักดอง พบที่หมู่ 1,2,4	ใช้ปลูกพืชผัก ไม้ ผล

ชุดดิน	ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบและปริมาณที่พบ	ความเหมาะสม
กลุ่มชุดดินที่ 40 สันป่าตอง	เนื้อดินเป็นดินเหนียวดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลอ่อน สีเหลืองซีแดง บางแห่งพบจุดประสีในดินชั้นล่างเป็นดินลึกมีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ PH 4.5-5.5	ต.บักดอง พบที่หมู่ 8,9,10,14 ต.สี พบที่หมู่ 4 ต.ห้วยจันทร์ พบที่หมู่ 1,2,3 ต.โพธิ์วงค์ พบที่หมู่ 1,3,5,7,8 ประมาณ 50% ต.กระหวัน พบที่หมู่ 1,2,9,12 ต.กันทรอม พบที่หมู่ 6,12,2,11 ต.โพธิ์กระสังข์ พบที่หมู่ 6 ต.ไพร พบที่หมู่ 4,8,2,8,1,6 ประมาณ 25 %	ทำนา,พืชไร่,ไม้ผล บางส่วน
กลุ่มดินชุดที่ 41	เนื้อดินเป็นดินเหนียวดินบนมีสีเทาแก่ สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีเทาอ่อนปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง	ต.โนนสูงพบที่หมู่ 3,8 ต.ขุนหาญ พบที่หมู่ 5.6. ประมาณ 7 % ต.โพธิ์กระสังข์ พบที่หมู่ 1,5,7,9,10,11,12	เหมาะสำหรับทำ นา
กลุ่มชุดดินที่ 46	ส่วนใหญ่เนื้อดินเป็นดินเหนียวปนกรวดหรือลูกรังดินสีน้ำตาลสีเหลืองหรือแดงพบบริเวณที่ดินมีลักษณะลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชันมีความลาดชัน 5-20 % เป็นดินตื้นมากน้ำใต้ดินลึกกว่า 5 เมตร	ต.ไพร พบมากหมู่ที่ 5,3 พบประมาณ 8% ต.ภูฝ้าย พบมากใน -บ้านภูฝ้าย -บ้านภูทอง ประมาณ 15 %	ปลูกพืชมัน สำปะหลัง,ปอ แก้ว
ชุดดินที่ 49	เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดสีน้ำตาลถึงน้ำตาลแก่ปนแดง ระบายน้ำได้ดีชั้นล่าง เป็นดินเหนียวปนกรวดสีแดงปนเหลืองหน้าดินตื้น	ต.กันทรอม พบที่หมู่ 1,5 ต.ไพร พบที่หมู่ 1,10 ประมาณ 5 % ต.ภูฝ้าย พบที่หมู่บ้าน -บ้านจันทรจ -บ้านโนนไทยเจริญ -บ้านกุดนาแก้วใต้ ประมาณ 3 %	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
กลุ่มชุดดินที่ 61,62	การผสมของดินหลายชนิด เกิดจากการสลายตัวของหินต้นกำเนิดถูกพัดพาที่บถมบริเวณเชิงเขา	ต.ห้วยจันทร์ พบมากทางด้านล่างของตำบล	ใช้ประโยชน์ใน เชิงอนุรักษ์

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอขุนหาญ มีสภาพอากาศร้อนเกือบตลอดปี สามารถแบ่งได้เป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิ

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน

ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม

มีอุณหภูมิสูงสุด 37.7 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนเมษายน อุณหภูมิต่ำสุด 16.9 องศาเซลเซียส ในช่วงเดือนมกราคม ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 72 ปริมาณฝน ประมาณ 1,300 มิลลิเมตรต่อปี (ข้อมูลอุตุวิทยามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2558)

1.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

อำเภอขุนหาญ มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดเล็ก และขนาดกลางจำนวน 139 แห่ง สามารถใช้ประโยชน์ด้านอุปโภค บริโภค ทางด้านการเกษตร และเพื่อด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ หนองชะอม หนองกระมัล หนองแว้ง หนองจอก หนองหัวน้ำ หนองตาบืด หนองแสงใต้ หนองไผ่ หนองตาจันทร์ หนองแสงเหนือ หนองกุดแคน หนองบก หนองผ่า หนองฝือ หนองกาโงก หนองกระเบา หนองกระหวัน หนองตาวัน หนองใหญ่ ห้วยทา ห้วยขมิ้น ห้วยจันทร์ ห้วยตาเส็ด ห้วยตะแบง คลองกัตคอค คลองหญ้า น้ำตกห้วยจันทร์ น้ำตกสำโรงเกียรติ น้ำตกพรมโลก น้ำตกสามหลั่น น้ำตกพรหมวิหาร น้ำตกบักตอง เป็นต้น

ภาพแสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำตกสำโรงเกียรติ บ้านสำโรงเกียรติ ต.บักตอง อ.ขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ

แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทาน ที่มีความสำคัญต่อการทำการเกษตรของเกษตรกรอำเภอขุนหาญและเป็นแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจของคนพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นหาดทรายน้ำจืด สำหรับบริการนักท่องเที่ยว จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองสี อ่างเก็บน้ำห้วยตาจู้ อ่างเก็บน้ำห้วยทา อ่างเก็บน้ำห้วยตะแบก

ภาพแสดงแหล่งน้ำชลประทาน อ่างเก็บน้ำหนองสี ตำบลสี อำเภอขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ

1.5 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ

ชาวอำเภอขุนหาญ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม นอกจากทำนาปีแล้วยังมีการปลูกพืชไร่ พืชผัก ผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน เงาะ ลำไย เป็นต้น รองลงมาเป็นปศุสัตว์ ประมงและค้าขาย รายได้หลักของประชากรส่วนใหญ่จึงขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางการเกษตร และต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรต่าง ๆ ในปัจจุบันความต้องการของตลาดเปลี่ยนไป ผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อสูง ๆ หันมาสนใจและบริโภคสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย เช่นพืชอินทรีย์ พืชที่ได้รับการรับรอง GAP เป็นต้น เกษตรกรบางส่วนมองเห็นช่องทางการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร จึงเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการทำการเกษตรจากเดิมเกษตรกรทำการเกษตรแบบอาศัยปัจจัยภายนอกเป็นหลัก ทั้ง เครื่องจักร ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง อันตรายต่อสุขภาพของตัวเกษตรกรเองและผู้บริโภค ผลผลิตไม่เป็นที่ต้องการของลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง ๆ เกษตรกรจึงหันมาผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ตรงตามความต้องการของตลาด และที่สำคัญต้นทุนต่ำ ราคาผลผลิตสูงขึ้น รายได้เฉลี่ยประชากร/คน/ปี ประมาณ 32,531 บาท

สภาพทางสังคม

อำเภอขุนหาญ มีประชากร (ณ วันที่ 8 มีนาคม 2559) ทั้งสิ้น 106,244 คน เป็นแหล่งชุมชนเก่าแก่เป็นพื้นที่ลุ่มของลำห้วยหลายสาขา มีความอุดมสมบูรณ์ สันนิษฐานว่าชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ก่อนเป็นชาวกูยหรือส่วย (ซึ่งได้สืบเชื้อสายกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน และมีชาวบ้านที่ใช้ภาษากูยหรือส่วยอยู่มากในตำบลโนนสูง ตำบลโพธิ์กระสังข์ และบางส่วนของตำบลกระหวัน ในยุคต่อมาของชาวขอมหรือชนที่ใช้ภาษาเขมรเข้ามาและกระจายกันตั้งบ้านเรือนจนกลายเป็นชุมชนใหญ่ และสืบสานประเพณีต่อ ๆ กันมา ส่วนผู้คนที่ใช้ภาษาลาวได้เข้ามาภายหลัง ซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นยุคที่ทางราชสำนักเวียงจันทร์เกิดความวุ่นวายและผู้คนได้อพยพข้ามลำน้ำโขงมาตั้งหลักแหล่งใหม่ ด้วยความหลากหลายของผู้คนหลายเหล่าที่โยกย้ายมาตั้งหลักแหล่งในบริเวณเดียวกัน อำเภอขุนหาญ จึงมีทั้งผู้คนที่ใช้ภาษาเขมร ภาษาส่วย และลาวหรืออีสาน อาศัยอยู่กระจัดกระจาย โดยมีประชากรที่ใช้ภาษาเขมรในสัดส่วนที่มากที่สุด ส่วนภาษาลาวนั้นมี 2 สำเนียง คือ

- สำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดศรีสะเกษ
- สำเนียงอุบล เป็นชนกลุ่มหลังสุดที่เข้ามาทำมาหากิน และไปตั้งหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีชื่อนำหน้าว่า “ซำ” ในเขตตำบลพราน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำไร่พืชผลชนิดต่าง ๆ

การอยู่ร่วมกันและติดต่อแลกเปลี่ยนกันของชนหลายเหล่าในเขตอำเภอขุนหาญ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและซึมซับวัฒนธรรมระหว่างกัน ชนบทรณนิยมบางอย่างจึงแตกต่างออกไปจากผู้คนในเขตอื่นของจังหวัดศรีสะเกษ โดยเฉพาะผู้คนที่ใช้ภาษาลาวจะรับเอาชนบทรณนิยมบางอย่างของชาวเขมรและชาวส่วยเข้าแทรกในชนบทรณนิยมของตน

ภาพแสดงประเพณีของชนเผ่า และงานเทศกาลของชาวอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ชนเผ่าเขมร

ชนเผ่าลาว

ชนเผ่าส่วย

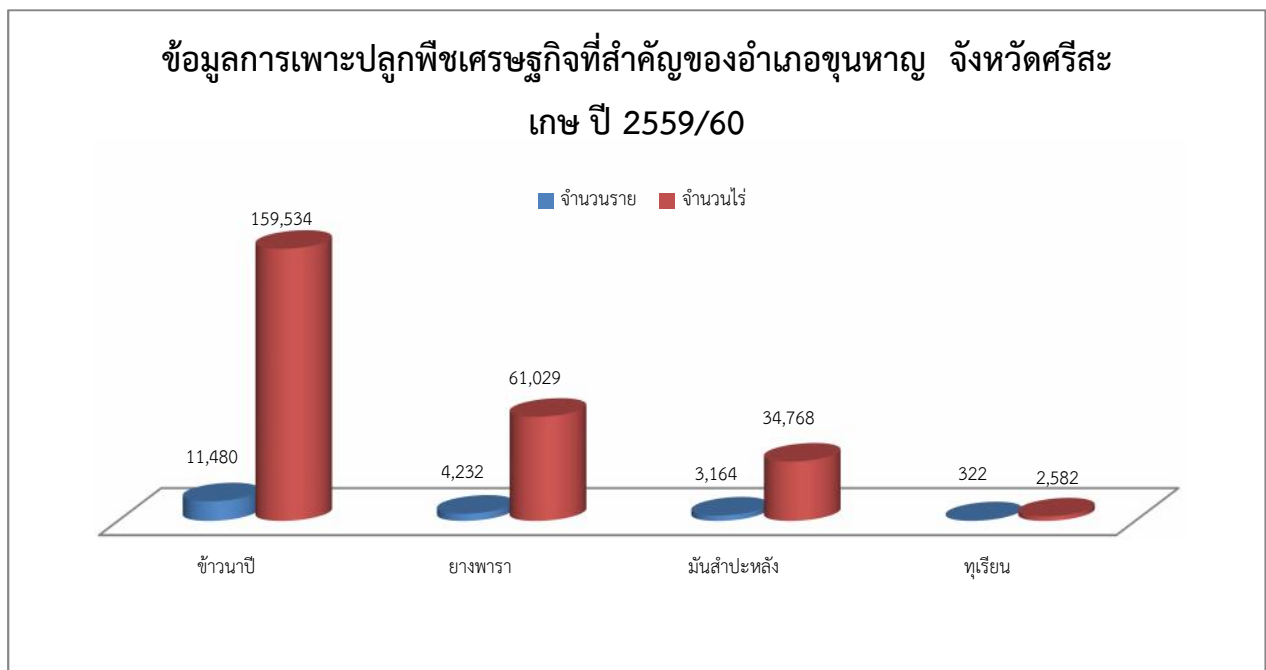
1.6 ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ

อำเภอขุนหาญ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 309,266 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การปลูกข้าว มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวในปีเพาะปลูก 2558/2559 รวม 159,534 ไร่ พื้นที่ปลูกยางพารา 61,029 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 34,768 ไร่ และทุเรียน 2,582 ไร่ โดยจำแนกพื้นที่ทำการเกษตรที่สำคัญได้ ดังนี้

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

ที่	ชนิดพืช	จำนวนราย	จำนวนไร่
1	ข้าวนาปี	11,480	159,534
2	ยางพารา	4,232	61,029
3	มันสำปะหลัง	3,164	34,768
4	ทุเรียน	322	2,582

ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ

ภาพแผนภูมิแสดงข้อมูลการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

2. ข้อมูลด้านพื้นที่

2.1 พื้นที่ชลประทาน/แหล่งน้ำ

อำเภอขุนหาญ มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน จำนวน 33,359 ไร่ อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของโครงการชลประทานศรีสะเกษ สำนักชลประทานที่ 4 ดังนี้

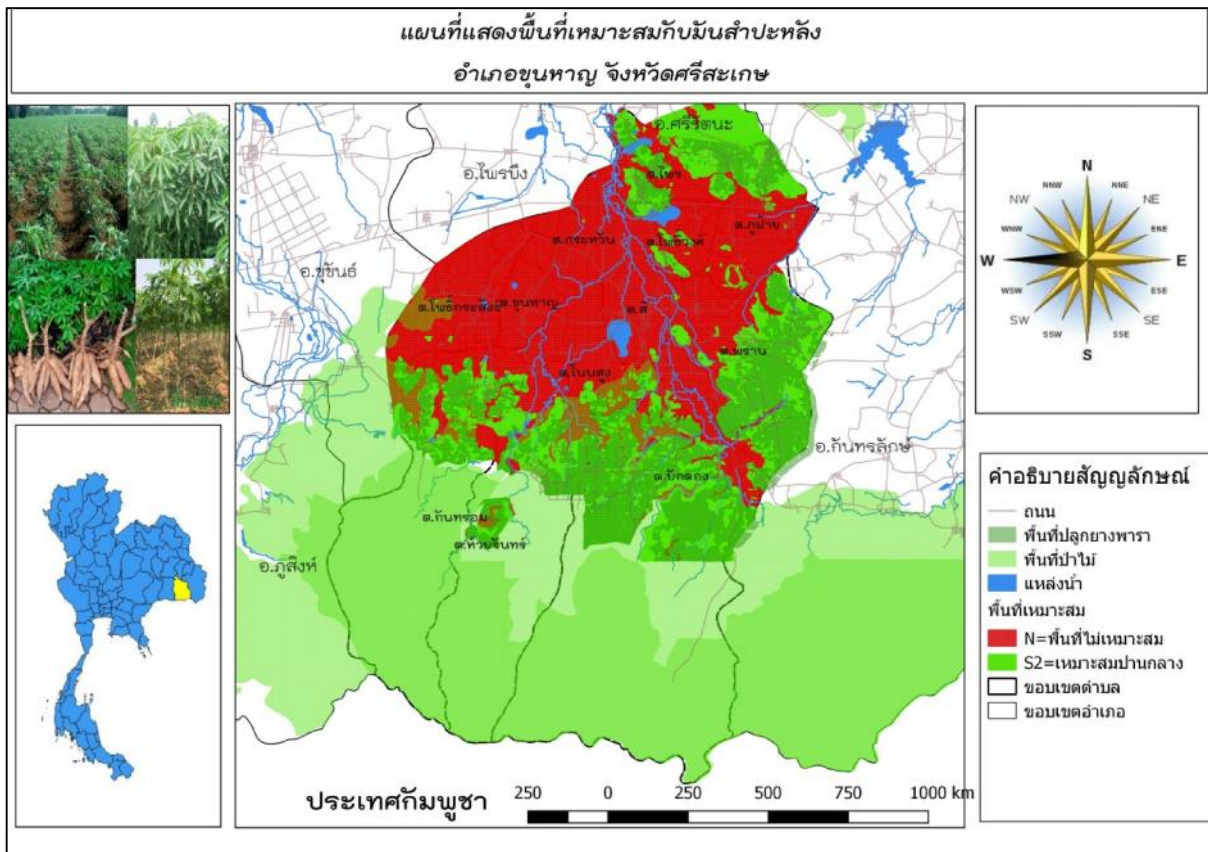
ที่	อ่างเก็บน้ำ	อำเภอ	ความจุอ่าง (ล้าน ม ³)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
1	อ่างฯห้วยตาจู	ขุนหาญ	22.278	13,000
2	อ่างฯหนองลี	ขุนหาญ	3.663	2,300
3	อ่างฯห้วยทา	ขุนหาญ	29.582	18,059
4	อ่างฯห้วยตะแบง	ขุนหาญ	6.875	-
รวม			62.398	33,359

2.3 พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม

- มันสำปะหลัง

ตามการจำแนกพื้นที่ที่เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกมันสำปะหลังของ กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกิดจากการนำข้อมูลความเหมาะสมของดินในแต่ละชนิดพืชมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลปัจจัยการเจริญเติบโตของพืช แบ่งเกณฑ์ความเหมาะสมออกเป็น ๔ ระดับ คือ S1 เหมาะสมมาก, S2 เหมาะสมปานกลาง, S3 เหมาะสมน้อย และ N ไม่เหมาะสม ซึ่งอำเภอขุนหาญ มีการกำหนดพื้นที่การจัดการตามความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด 31,459 ไร่ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S2) 16,574 เหมาะสมน้อย (S3) 3,782 ไร่ ไม่เหมาะสม (N) 4,923 ไร่ พบเป็นพื้นที่ป่า 1,450 ไร่ สามารถจำแนกพื้นที่เป็นรายตำบลได้ ดังนี้

ภาพ แสดงพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอขุนหาญ

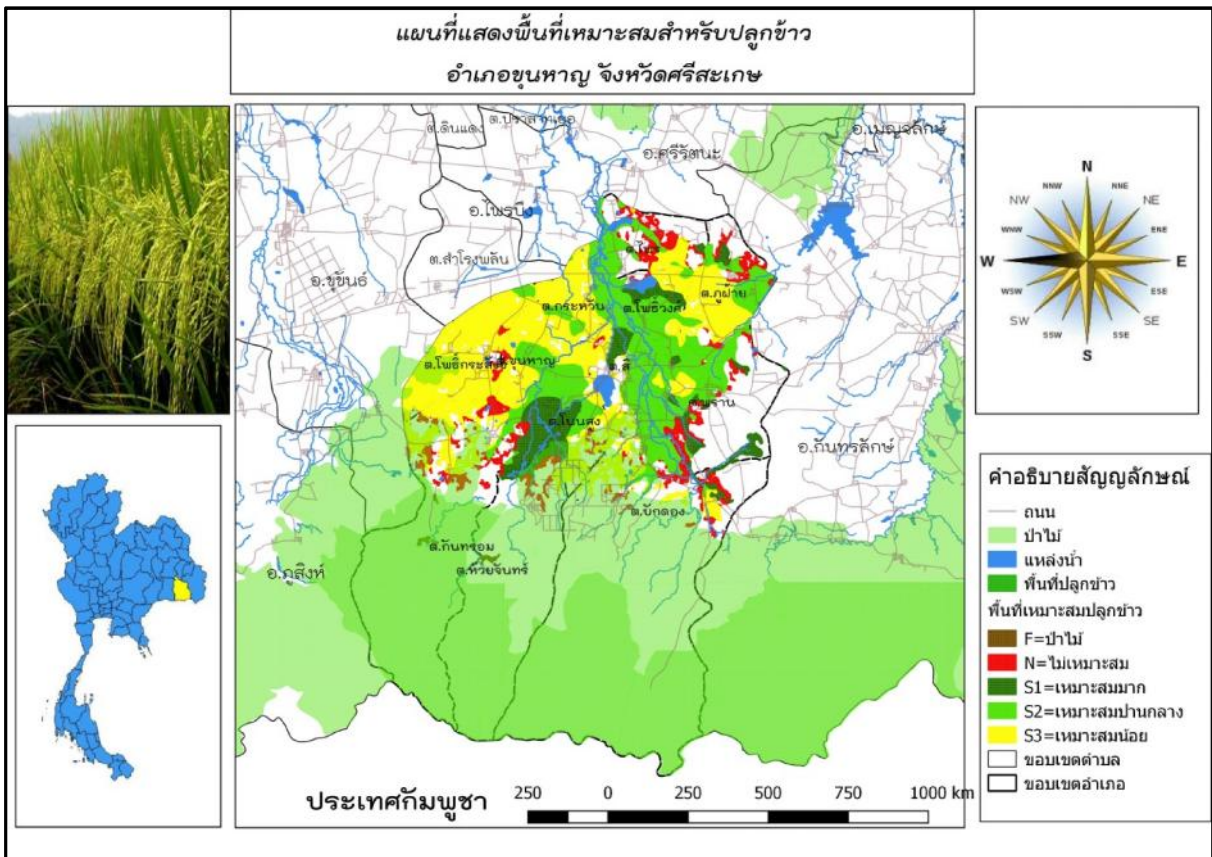
ตาราง แสดงข้อมูลพื้นที่จำแนกตามความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอขุนหาญ

ที่	ตำบล	ป่าไม้	ไม่เหมาะสม	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	รวมพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งสิ้น (ไร่)
1	ต.กระหวั้น	-	22	-	-	22
2	ต.กันทรอม	2,779	833	1,902	995	6,509
3	ต.ขุนหาญ	-	11	-	-	11
4	ต.โนนสูง	-	214	137	-	351
5	ต.บักดอง	1,951	2,228	5,300	472	9,951
6	ต.พราณ	-	670	5,306	771	6,746
7	ต.โพธิ์กระสังข์	-	147	88	-	236
8	ต.โพธิ์วงค์	-	117	209	-	326
9	ต.โพธิ์	-	274	1,995	840	3,109
10	ต.ภูฝ้าย	-	127	896	177	1,200
11	ต.ลี	-	8	-	-	8
12	ต.ห้วยจันทร์	1,450	272	742	527	2,990
รวมพื้นที่ปลูก 12 ตำบล		6,180	4,923	16,574	3,782	31,459

- ข้าว

ตามการจำแนกพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกข้าวของกรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกิดจากการนำข้อมูลความเหมาะสมของดินในแต่ละชนิดพืชมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลปัจจัยการเจริญเติบโตของพืช แบ่งเกณฑ์ความเหมาะสมออกเป็น ๔ ระดับ คือ S1 เหมาะสมมาก, S2 เหมาะสมปานกลาง, S3 เหมาะสมน้อย และ N ไม่เหมาะสม ซึ่งอำเภอขุนหาญ มีการกำหนดพื้นที่การจัดการตามความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกข้าว ทั้งหมด 201,415 ไร่ เป็นพื้นที่เหมาะสม(S1) 24,163 ไร่ เหมาะสมปานกลาง (S2) 70,622 ไร่ เหมาะสมน้อย (S3) 87,918 ไร่ ไม่เหมาะสม (N) 18,166 ไร่ พบเป็นพื้นที่ป่า 546 ไร่ สามารถจำแนกพื้นที่เป็นรายตำบลได้ ดังนี้

ภาพ แสดงพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอขุนหาญ

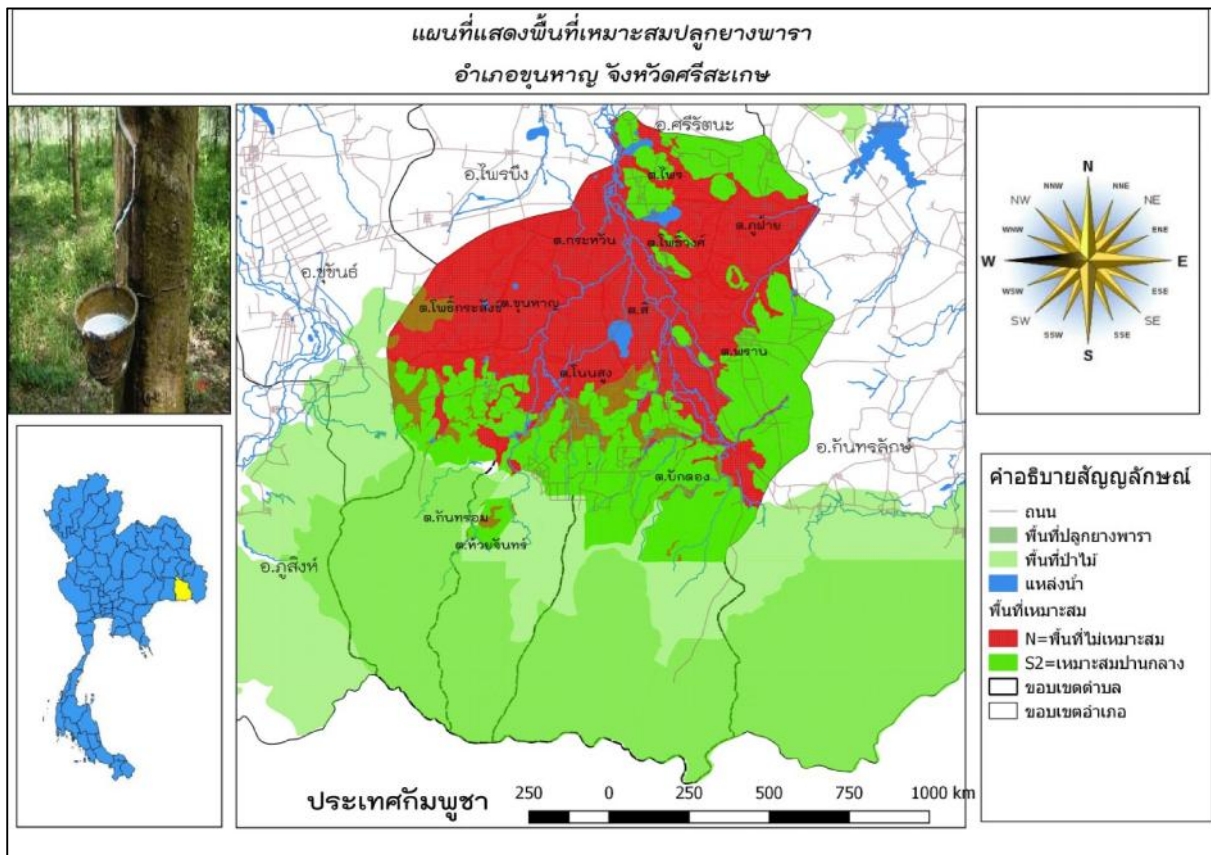
ตาราง แสดงข้อมูลพื้นที่จำแนกตามความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอขุนหาญ

ที่	ตำบล	ป่าไม้	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	รวมพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสิ้น (ไร่)
1	กระหวั้น	-	-	-	5,736	11,278	17,014
2	กันทรอม	288	4,789	4,706	2,796	9,210	21,790
3	ขุนหาญ	-	343	-	3,113	7,870	11,326
4	โนนสูง	-	460	3,003	8,198	5,813	17,474
5	บักดอง	-	3,084	1,132	7,016	6,429	17,661
6	พราณ	-	2,470	4,465	15,792	2,682	25,409
7	โพธิ์กระสังข์	-	903	-	164	24,542	25,608
8	โพธิ์วงค์	-	123	3,222	7,425	2,765	13,534
9	ไพร	-	2,826	252	6,975	2,849	12,902
10	ภูฝ้าย	-	1,784	833	6,473	10,646	19,736
11	ลี	-	188	2,163	6,934	3,138	12,423
12	ห้วยจันทร์	258	1,196	4,388	-	696	6,538
รวมพื้นที่ปลูก 12 ตำบล		546	18,166	24,163	70,622	87,918	201,415

- ยางพารา

ตามการจำแนกพื้นที่ที่เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกยางพาราของกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกิดจากการนำข้อมูลความเหมาะสมของดินในแต่ละชนิดพืช มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลปัจจัยการเจริญเติบโตของพืช แบ่งเกณฑ์ความเหมาะสมออกเป็น 2 ระดับ คือ S2 และ N ไม่เหมาะสม ซึ่งอำเภอขุนหาญ มีการกำหนดพื้นที่การจัดการตามความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกยางพารา ทั้งหมด 346,683 ไร่ เป็นพื้นที่ เหมาะสมปานกลาง (S2) 104,205 ไร่ และ ไม่เหมาะสม (N) 204,478 ไร่ สามารถจำแนกพื้นที่เป็นรายตำบลได้ ดังนี้

ภาพ แสดงพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา อำเภอขุนหาญ

ตาราง แสดงข้อมูลพื้นที่จำแนกตามความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา อำเภอขุนหาญ

ตำบล	ป่าไม้	ท	S1	S2	S3	ผลรวม
ต.กระหวั้น		18,432		656		19,088
ต.กันทรอม	60,896	19,263	1,189	2,511	18,326	102,185
ต.ขุนหาญ		11,717		316	409	12,442
ต.โนนสูง		18,628		872	2,016	21,516
ต.บักดอง	107,320	22,027	20,670	3,908	28,136	182,061
ต.พจาน		21,578	23,698	1,140	3,452	49,868
ต.โพธิ์กระสังข์		26,918		295	1,604	28,817
ต.โพธิ์วงค์		8,500	875	216	5,369	14,960
ต.โพธิ์		10,108	10,063	555	3,262	23,988
ต.ภูฝ้าย		10,087	5,069	588	10,872	26,616
ต.สี		16,775		10	328	17,113
ต.ห้วยจันทร์	56,396	5,353	2,836	2,138	10,408	77,131
ผลรวม 12 ตำบล	224,612	189,386	64,400	13,205	84,182	575,785

2.4 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- มั่นสำปะหลัง

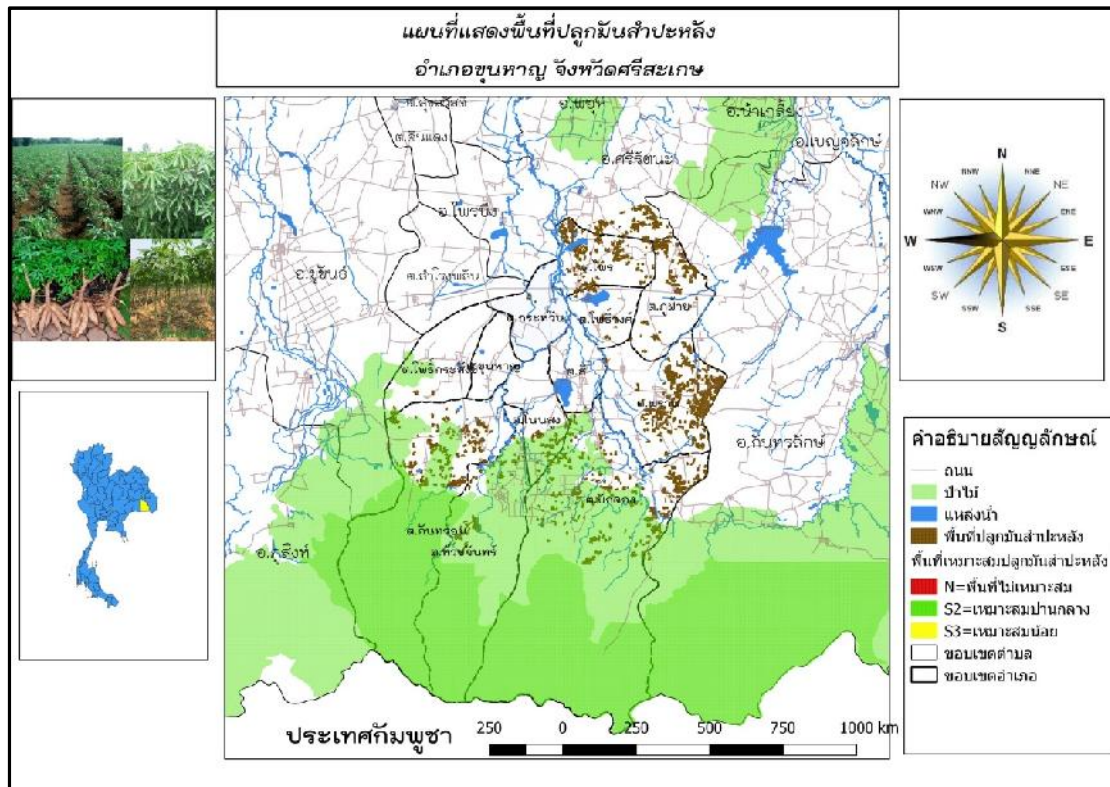
อำเภอขุนหาญ มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง (ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2557/58) ทั้งหมด 34,522 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 3,411 ครัวเรือน จำแนกพื้นที่เพาะปลูกเป็นรายตำบล ดังนี้

ตาราง แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอขุนหาญ

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)
1	โนนสูง	57	386
2	สี	2	2
3	โพธิ์วงค์	72	376
4	ห้วยจันทร์	74	627
5	ภูฝ้าย	93	927
6	ไพร	487	3,720
7	ขุนหาญ	27	138
8	กระหวั้น	3	18
9	กันทรอม	1,120	12,034
10	โพธิ์กระสังข์	71	467
11	พราน	645	7,149
12	บักดอง	760	8,678
	รวม	3,411	34,522

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ

ภาพ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบุณฑล จังหวัดศรีสะเกษ

2.4 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ข้าว

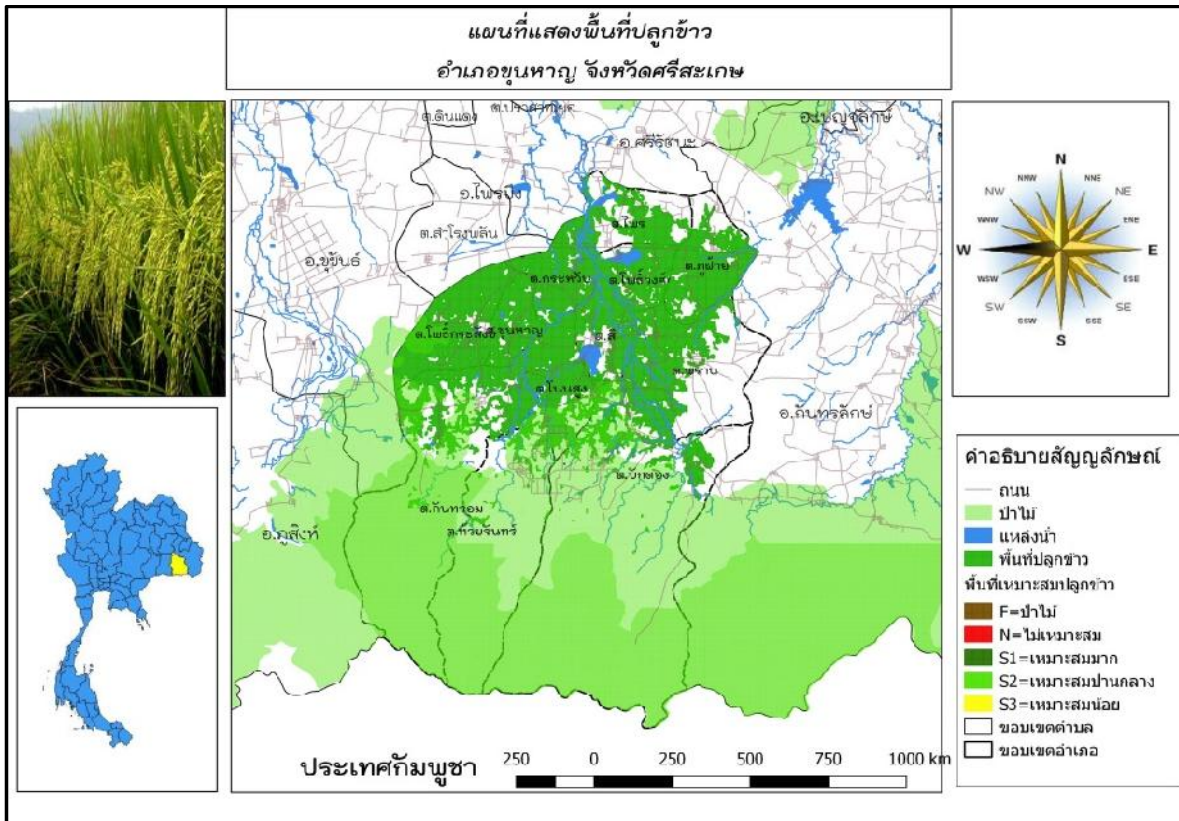
อำเภอขุนหาญ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว(ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2557/58)ทั้งหมด 166,982 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 11,234 ครัวเรือน จำแนกพื้นที่เพาะปลูกเป็นรายตำบล ดังนี้

ตาราง แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอขุนหาญ

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)
1	โนนสูง	976	15,616
2	สี	857	16,450
3	โพธิ์วังค์	700	9,619
4	ห้วยจันทร์	347	4,858
5	ภูฝ้าย	729	10,286
6	ไพร	692	10,159
7	ขุนหาญ	722	11,482
8	กระหวั้น	1,069	18,728
9	กันทรอม	1,397	20,379
10	โพธิ์กระสังข์	1,320	20,980
11	พราน	1,361	15,600
12	บักดอง	1,064	12,825
	รวม	11,234	166,982

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ

ภาพ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบุณฑล

2.4 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ยางพารา

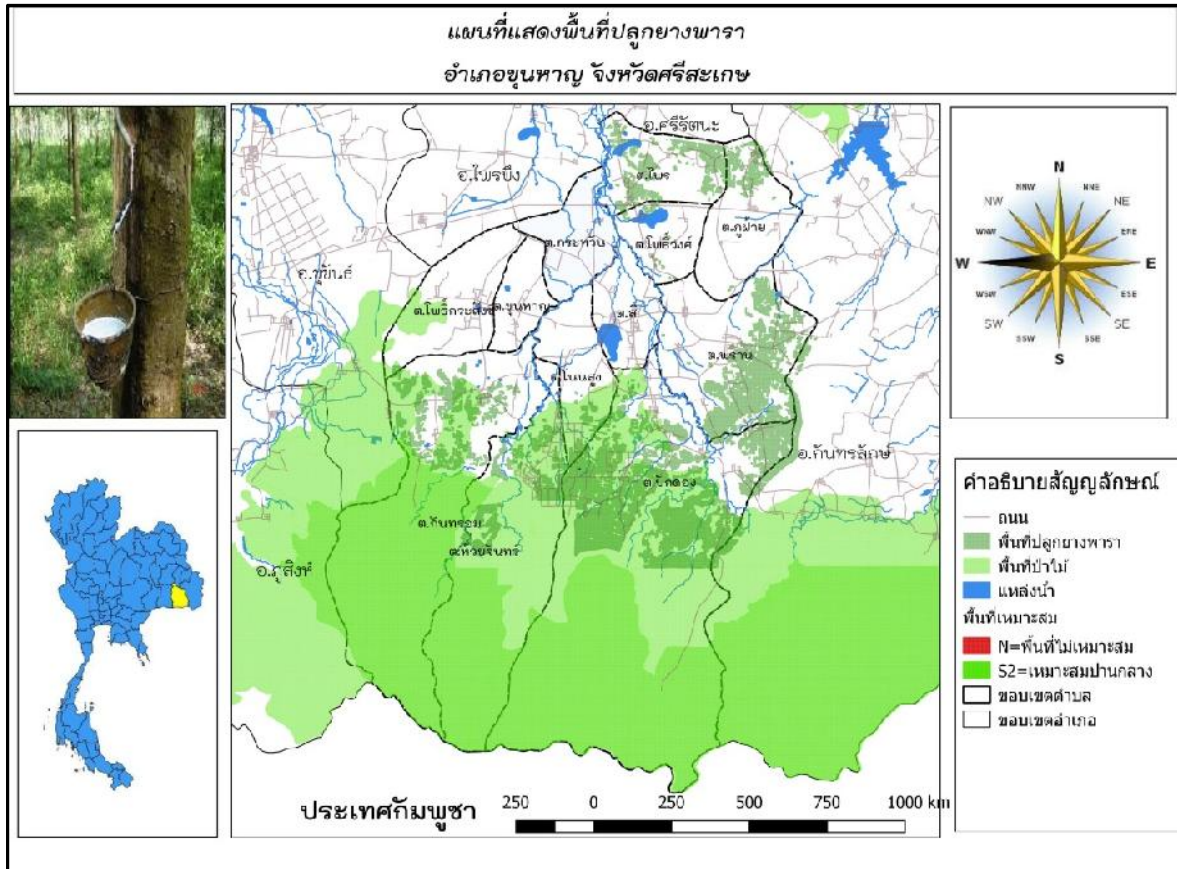
อำเภอขุนหาญ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว(ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2559/60)ทั้งหมด 52,259 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 4,617 ครัวเรือน จำแนกพื้นที่เพาะปลูก เป็นรายตำบล ดังนี้

ตาราง แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอขุนหาญ

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	พื้นที่เพาะปลูก(ไร่)
1	ลี	14	104.36
2	บักดอง	1598	21,524.16
3	พราน	781	9,946.66
4	โพธิวงค์	140	972.93
5	ไพร	485	3869
6	กระหวัน	54	372.92
7	ขุนหาญ	112	738.2
8	โนนสูง	185	1,428.52
9	กันทรอม	766	7,912.33
10	ภูฝ้าย	111	997.04
11	โพธิกระสังข์	43	284.32
12	ห้วยจันทร์	328	4,108.75
	รวม	4,617	52,259

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ

ภาพ แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอขุนหาญ

3. ข้อมูลด้านสินค้า

3.1. ข้อมูลการผลิต

- มันสำปะหลัง

พื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง (ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2557/58) ทั้งหมด 34,522 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 3,411 ครัวเรือน มันสำปะหลังเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของอำเภอ มีพื้นที่เพาะปลูกมากเป็นอันดับที่ 3 รองจากข้าว และยางพารา สามารถปลูกได้ 1 ครั้ง/ปี ส่วนใหญ่ปลูกโดยอาศัยน้ำฝน ไม่เคยพบการระบาดของโรคที่รุนแรง เก็บเกี่ยวผลผลิตช่วงเดือนธันวาคม – เมษายน ผลผลิตที่ได้ 120,827 ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ย 3.5 ตัน/ไร่

3.1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิต

วิธีการปลูกมันสำปะหลัง

1. การเตรียมดิน ครั้งแรก ไถกลบวัชพืช ลึกประมาณ 20 – 30 ซม. ทิ้งไว้ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ครั้งที่ 2 ไถพรวน แล้วยกร่องปลูก ระยะห่างระหว่างต้น 50 – 100 ซม. ระยะห่างระหว่างแถว 80-120 ซม.

2. การเตรียมท่อนพันธุ์ ใช้ท่อนพันธุ์อายุ 10 – 12 เดือน ตัดไว้ไม่เกิน 15 วัน ตัดท่อนพันธุ์ยาวประมาณ 20 -25 ซม. แล้วแช่ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังด้วยน้ำยาเพื่อกำจัดเชื้อแบคทีเรียที่ติดมากับท่อนพันธุ์ และป้องกันการเข้าทำลายยอดอ่อนมันสำปะหลัง สารเคมีที่แนะนำให้เกษตรกรใช้แช่ท่อนพันธุ์ก่อนปลูก ได้แก่

ไทอะมีโทแซม	25% WG	อัตรา 4 กรัม	ต่อน้ำสะอาด 20 ลิตร
อิมิดาคลอพิด	70% WG	อัตรา 4 กรัม	ต่อน้ำที่สะอาด 20 ลิตร
ไดโนทีฟูแรน	10% WP	อัตรา 40 กรัม	ต่อน้ำสะอาด 20 ลิตร

พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เกษตรศาสตร์ 50 , ระยอง 72

พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50

ลักษณะประจำพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50

ลักษณะ	เกษตรศาสตร์ 50
สีเขียวอ่อน	สีม่วง ไม่มีขน
สีก้านใบ	สีเขียวอมม่วง
ลักษณะแผ่นใบ	รูปร่างแบบใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0-1
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (ซม.)	150
สีลำต้น	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	หัวมีขนาดสม่ำเสมอ
เปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูฝน (%)	23
เปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูแล้ง (%)	28
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	4.4
ลักษณะเด่น	ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี มีความงอกดี และเก็บรักษาได้นาน มีปริมาณแป้งสูง
ข้อจำกัด	ในบางท้องถิ่นที่แตกกิ่ง ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติดูแลรักษา

พันธุ์ระยอง 72

ลักษณะประจำพันธุ์ระยอง 72

ลักษณะ	ระยอง 72
สีเขียวอ่อน	สีม่วง
สีก้านใบ	สีแดงเข้ม
ลักษณะแผ่นใบ	แบบใบหอก
ระดับการแตกกิ่ง	0
ความสูงของการแตกกิ่งแรก (ซม.)	130-140
สีลำต้น	สีเขียวเงิน
สีเนื้อหัว	สีขาว
สีเปลือกหัว	สีน้ำตาลอ่อน
ลักษณะหัว	หัวอ้วนและยาวกว่าพันธุ์ระยอง 5
เปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูฝน (%)	21
เปอร์เซ็นต์แป้งในฤดูแล้ง (%)	24-26
ผลผลิตหัวสด (ตัน/ไร่)	5.1
ลักษณะเด่น	ให้ผลผลิตหัวสดสูง ต้นพันธุ์คุณภาพดี ทนแล้ง
ข้อจำกัด	เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำในบางพื้นที่ และค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคใบไหม้

การจัดการดิน

หลังจากการเก็บเกี่ยวเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการไถเตรียมดิน 2 ครั้ง ด้วยผาน 3 ลึกประมาณ 8-12 นิ้ว โดยไถกลบมันสำปะหลังที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวในฤดูเพาะปลูกที่ผ่านมา แล้วทิ้งไว้ประมาณ 30 วัน เพื่อให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยในดิน แล้วจึงไถด้วยผาน 7 อีก 2-3 ครั้ง แล้วทำการยกร่องปลูก เกษตรกรบางรายจะทำการปรับปรุงดินโดยใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ ในขั้นตอนเตรียมดิน อัตรา 500 – 1,000 กก./ไร่

การใช้สารเคมี

1. มีการใช้สารกำจัดวัชพืชชนิดก่อนงอก(ยาคุมหญ้า)ฉีดพ่นหลังการปลูก
2. มีการใช้สารกำจัดวัชพืชที่ขึ้นระหว่างแถวมันสำปะหลังตามความจำเป็น สลับกับการใช้จอบกลาง
3. มีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชพวกแมลงต่างๆ เช่น ไรแดง เพลี้ยแป้ง แมลงหวี่ขาว เมื่อพบการระบาดของ

การใส่ปุ๋ย

1. ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ในขั้นตอนเตรียมดิน อัตรา 500-1,000 กก./ไร่
2. ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 , 15-7-15 อัตรา 25-50 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง

การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวจะใช้แรงงานคน และเครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวเดือนธันวาคม – เมษายน จำหน่ายเป็นมันเส้นและมันหัวสด

3.1.2 ต้นทุนการผลิต

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
- เตรียมดิน	850	
- เตรียมพันธุ์	500	
- ค่าปุ๋ย	850	
- ค่ากำจัดวัชพืช	250	
- ค่าปลูก	600	
- ค่าเก็บเกี่ยว	900	
- ค่าขนส่ง	700	
รวมต้นทุนทั้งหมด(บาท/ไร่)	4,650	
ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่	3,500 กก.	ราคา 2.20 บาท/กก. = 7,700 บาท
กำไรสุทธิ	3,050 บาท	

3.1.3 ผลผลิต

ปริมาณผลผลิตในพื้นที่รวม (Supply) 120,827 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของจังหวัด 3.5 กก./ไร่ ผลผลิตส่วนมากจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน ธันวาคม – เมษายน

3.1 ข้อมูลการผลิต

- ข้าว

พื้นที่เพาะปลูกข้าว (ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2557/58) ทั้งหมด 166,982 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 11,234 ครัวเรือน ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่มีพื้นที่การเพาะปลูกมากที่สุด เพาะปลูก 1 ครั้ง / ปี ส่วนใหญ่ทำนาโดยอาศัยน้ำฝน เก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว ช่วงเดือน ตุลาคม – ธันวาคม ผลผลิตที่ได้ 71,802 ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ย 430 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรจะเก็บผลผลิตไว้บริโภคในครัวเรือนบางส่วนที่เหลือจำหน่ายให้ทำข้าวในพื้นที่ในรูปของข้าวเปลือกสดและแห้ง มีกลุ่มเกษตรกรบางส่วนที่นำผลผลิตเข้าแปรรูปเป็นข้าวสารเพื่อจำหน่ายนารายได้เข้าสู่กลุ่ม เกษตรกรผู้ขายข้าวให้กลุ่มก็จะได้รับราคาข้าวที่สูงกว่าการขายทั่วไป

3.1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิต

วิธีการปลูกข้าว

1. การเตรียมดิน ส่วนใหญ่จะไถหลังจากที่ฝนตกครั้งแรก ทิ้งไว้ 15 – 30 วัน เพื่อกำจัดวัชพืช แมลงศัตรูพืชและเชื้อโรคพืช จากนั้นเกษตรกรจะไถแปร ปรับระดับ เพื่อง่ายต่อการจัดการน้ำ
2. การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ส่วนใหญ่ปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 อัตรา 15 – 20 กิโลกรัม/ไร่

ลักษณะประจำพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105

1. เป็นข้าวเจ้าไวต่อช่วงแสง
2. เป็นข้าวต้นสูงประมาณ 140 – 150 เซนติเมตร
3. อายุเก็บเกี่ยว ข้าวจะออกดอกประมาณวันที่ 20 ตุลาคม และสุกแก่เก็บเกี่ยวได้ ประมาณวันที่ 20 พฤศจิกายน ของทุกปี
4. ระยะพักตัวของเมล็ดประมาณ 8 สัปดาห์
5. ขนาดเมล็ดข้าวกล้อง ยาว 7.5 มิลลิเมตร กว้าง 2.1 มิลลิเมตร หนา 1.8 มิลลิเมตร
6. ลักษณะเมล็ดข้าวเปลือก เมล็ดเรียวยาว ก้านอ่อน สีฟาง

ข้อดี

1. มีกลิ่นหอม เมล็ดอ่อนนุ่มเมื่อนำมาหุงต้ม
2. ทนต่อสภาพแล้ง ทนต่อดินเปรี้ยวและดินเค็ม
3. คุณภาพการขัดสีดี เมล็ดข้าวสารใส แข็ง มีท้องไข่น้อย
4. นวดง่าย เนื่องจากเมล็ดหลุดร่วงจากรวงได้ง่าย
5. เป็นที่ต้องการของตลาด ขายได้ราคาดี

ข้อจำกัด

1. ไม่ต้านทานโรคขอบใบแห้ง โรคใบสีส้ม โรคใบจุดสีน้ำตาล โรคใบหงิกและโรคไหม้
2. ไม่ต้านทานแมลงข้าว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
3. ต้นอ่อนล้มง่าย ถ้าปลูกในบริเวณที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง

3. วิธีการปลูก ส่วนใหญ่เกษตรกรปลูกข้าวโดยวิธีการหว่านแห้ง

4. การใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 1 ใส่สูตร 16 - 16 - 8 อัตรา 20 - 25 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อข้าวอายุ 20 - 30 วัน หลังข้าวออก

ครั้งที่ 2 ใส่สูตร 46 - 0 - 0 อัตรา 10 - 15 กิโลกรัมต่อไร่ ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ หลังใส่ปุ๋ยครั้งแรกแล้ว 30 วัน

5. โรคที่สำคัญ โรคเน่า

การป้องกันกำจัด 1. ลดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจนที่มากเกินไป

2. ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา

3. ใช้สารกำจัดโรคพืช เช่น คาร์เบนดาซิม

6. การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสม คือ ระยะที่ข้าวออกดอกแล้วประมาณ 30-35 วัน โดยรวงจะโน้มลง เมล็ดในรวงมีสีฟางหรือเหลือง โคนรวงมีเมล็ดเขียวบ้างเล็กน้อย ซึ่งเรียกว่า ระยะพลับพลึง เป็นระยะที่ข้าวสุกแก่พอเหมาะ น้ำหนักเมล็ดสูง เปอร์เซ็นต์ข้าวเต็มเมล็ด ปริมาณมากและคุณภาพการสีดี เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยเครื่องจักร(รถเกี่ยวข้าว) บางส่วนใช้แรงงานคน เก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม

3.1.2 ต้นทุนการผลิต

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
-ค่าเตรียมดิน	500	
-ค่าเมล็ดพันธุ์	500	
-ค่าปุ๋ย	600	
-ค่ากำจัดวัชพืช	60	
-ค่าหว่าน	50	
-ค่าเก็บเกี่ยว	700	
-ค่าขนส่ง	200	
รวมต้นทุนทั้งหมด(บาท/ไร่)	2,610	
ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่	430 ก.ก. ราคา 8 บาท/ก.ก. = 3,440 บาท	
กำไรสุทธิ	830	

3.1.3 ผลผลิต

ปริมาณผลผลิตรวม 71,802 ตัน/ปี ผลผลิตเฉลี่ย 430 กิโลกรัมต่อไร่ ก่อนจำหน่ายเกษตรกรจะลดความชื้นโดยการตากข้าว

ปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้ทั้งหมด 71,802 ตัน/ปี แบ่งเป็น

1. บริโภค 13,367 ตันต่อปี

2. ทำพันธุ์ 29,221 ตันต่อปี

3. จำหน่าย 29,214 ตันต่อปี

3.2 ข้อมูลการผลิต

- ยางพารา

พื้นที่เพาะปลูกยางพารา (ข้อมูลการเพาะปลูก ปี 2559/60) ทั้งหมด 52,259 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล 145 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 4,617 ครัวเรือน ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งในพื้นที่อำเภอขุนหาญ ที่มีพื้นที่การเพาะปลูกรองลงมาจากข้าว โดยช่วงเริ่มเปิดหน้ายางส่วนใหญ่จะเข้าช่วงฤดูฝน-ต้นฤดูหนาว และปิดหน้ายางช่วง ปลายฤดูหนาว-ปลายฤดูร้อน อายุต้นยางที่สามารถเปิดกรีตได้เฉลี่ย 7 ปี ผลผลิตเฉลี่ยเศษยาง 1,000 กิโลกรัม/ไร่/ปี โดยราคายางพาราอ้างอิงจากราคาประมูลตลาดกลางยางพาราจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

ประเภท	ราคา(บ./กก)
ยางแผ่นดิบ 1-3%	67.87
ยางแผ่นดิบ 3-5%	67.37
ยางแผ่นดิบ 5-7%	66.37
ยางแผ่นรมควันชั้น3	-
ราคาท้องถิ่นเฉลี่ย	-
น้ำยางสด ณ โรงงาน	59
เศษยาง ณ โรงงาน	25

ที่มา : ตลาดกลางยางพาราจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ณ.วันที่ 9 พฤษภาคม 2560

3.1.1 สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิต

พันธุ์ยางพารา

หลักในการเลือกใช้พันธุ์ยาง

เนื่องจากผลผลิตน้ำยางหรือเนื้อไม้ที่ได้จากการปลูกยาง จะมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธุ์ สภาพแวดล้อม และการปรับตัวของพันธุ์เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ดังนั้นการจะตัดสินใจว่าจะเลือกปลูกยางพันธุ์ใดนั้น ควรยึดถือหลักการว่า จะต้องเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุดและมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูก ซึ่งควรมีการพิจารณาตามขั้นตอน ดังนี้

1. **พิจารณาว่าพื้นที่ปลูก** มีสภาพแวดล้อมใดที่ไม่เหมาะสม เป็นข้อจำกัดที่มีความรุนแรงมาก น้อยเพียงใด สามารถแก้ไขได้หรือไม่ และส่งผลกระทบต่อทำให้ผลผลิตมากน้อยเพียงใด เช่น เป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคไตรุนแรง พื้นที่ที่มีลมแรง หรือพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง หน้าดินตื้น
2. **พิจารณาลักษณะประจำพันธุ์แต่ละพันธุ์** จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยางของสถาบันวิจัยยาง โดยเฉพาะลักษณะที่อ่อนแอต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัด แล้วคัดเลือกพันธุ์ที่สามารถปลูกในพื้นที่ นั้น ๆ ได้
3. **ลำดับที่ของพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง** จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยาง แล้วเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิต สูงสุดถือว่าเป็นพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว ในการปลูกยางในพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ ควรปลูกยางหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์ไม่ น้อยกว่า 14 ไร่หรือ 1 แปลงกรีต เนื่องจากเมื่อเกิดการระบาดของโรค การปลูกยางเพียงพันธุ์เดียว จะทำให้การระบาดของโรคมีความรุนแรงมากขึ้น

พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูก

สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ได้จัดทำคำแนะนำพันธุ์ยางแก่เกษตรกรทุก ๆ 4 ปี โดยใช้ ข้อมูลจากผลงานวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ยาง เพื่อแนะนำพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูงเป็นหลักตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา แต่เนื่องจากปัจจุบันไม้ยางพารามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ ของประเทศ ทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากผลผลิตเนื้อไม้เพิ่มขึ้น ดังนั้นคำแนะนำพันธุ์ยางปี 2546 สถาบันวิจัยยางจึงได้เปลี่ยนแปลงคำแนะนำจากเดิม โดยแบ่งพันธุ์ยางแนะนำเป็น 3 กลุ่ม คือ พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูง พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง และพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูง เพื่อให้เกษตรกรเลือกพันธุ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการปลูก

พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการปลูก ดังนี้

กลุ่ม 1	พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางสูง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูงเป็นหลัก การเลือกปลูกพันธุ์ยางในกลุ่มนี้ ควรมุ่งเน้นผลผลิตน้ำยาง
กลุ่ม 2	พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง เป็นพันธุ์ที่ให้ทั้งผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้ โดยให้ผลผลิตน้ำยางสูงและมีการเจริญเติบโตดี ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูง
กลุ่ม 3	พันธุ์ยางผลผลิตเนื้อไม้สูง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงเป็นหลัก มีการเจริญเติบโตดีมาก ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาณเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูงมาก ผลผลิตน้ำยางจะอยู่ในระดับต่ำกว่าพันธุ์ยางในกลุ่มที่ 1 และ 2 เหมาะสำหรับเป็นพันธุ์ที่จะปลูกเป็นสวนป่าเพื่อการผลิตเนื้อไม้

พันธุ์ยางในแต่ละกลุ่มที่แนะนำ จะแบ่งเป็น 2 ชั้น ตามรายละเอียดของข้อมูล ดังนี้

พันธุ์ยางชั้น 1	แนะนำให้ปลูกโดยไม่จำกัดเนื้อที่ปลูก พันธุ์ยางในชั้นนี้ได้ผ่านการทดลองและศึกษา ลักษณะต่าง ๆ อย่างละเอียด
พันธุ์ยางชั้น 2	แนะนำให้ปลูกโดยจำกัดเนื้อที่ปลูก ปลูกได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของเนื้อที่ปลูกยางที่ถือครอง แต่ละพันธุ์ควรปลูกไม่น้อยกว่า 7 ไร่ พันธุ์ยางชั้นนี้อยู่ในระหว่างการศึกษา ลักษณะบางประการเพิ่มเติม เกษตรกรที่มีความประสงค์จะเลือกปลูกพันธุ์ยางชั้นนี้ ควรรับคำแนะนำจากสถาบันวิจัยยาง

การกรีดยาง

การกรีด หมายถึงการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งเจ้าของสวนยางควรศึกษาและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม้ได้ราคาเมื่อโค่นล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีกรีดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาต้นยางเพื่อให้กรีดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกรีดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกรีดได้นาน 25-30 ปี

การเปิดกรีดมีข้อแนะนำดังนี้

- โดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน
 - ต้นยางในสวนต้องมีขนาดเปิดกรีดได้มากกว่า 70 % ของยางทั้งหมด
 - เปิดกรีดครั้งลำต้นที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน รอยกรีดทำมุม 30 องศากับแนวระนาบ และเอียง จากซ้ายบน ลงมาขวาล่าง
 - ติดรางรองรับน้ำยาง ห่างจากรอยกรีดด้านหน้าลงมาประมาณ 30 เซนติเมตร และติดลวด รับถ้วยน้ำยาง ให้ห่าง จากราง รับน้ำยางลง มาประมาณ 10 เซนติเมตร
 - ถ้าไม่กรีดยางควรคว่ำถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรก ตกลงไปใน ถ้วยรับน้ำยาง
 - ควรเริ่มกรีดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ 06.00-08.00น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก
- เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืนและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกรีดในตอนกลางวัน

การกรีดยางที่เหมาะสม แนะนำการกรีด 5 วิธี คือ

1. กรีดครั้งลำต้นวันเว้นสองวัน
2. กรีดครั้งลำต้นวันเว้นวัน
3. กรีดครั้งลำต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน
4. กรีดหนึ่งในสามของลำต้นสองวันเว้นวัน
5. กรีดหนึ่งในสามของลำต้นวันเว้นวันควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น 2.5 เปอร์เซ็นต์

โดยระบบกรีดเหล่านี้ ให้ผลผลิตต่อครั้งกรีดดี ความสิ้นเปลืองเปลือกต่อปีน้อย เปลือกงอกใหม่หนาพอ เมื่อกลับมากรีดใหม่ได้ ปริมาณเนื้ออย่างแห้งดี และต้นยางมีอาการเปลือกแห้งน้อย ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีดที่มีผลต่อผลผลิต มีดังนี้

1. ความลึกของการกรีด ความหนาแน่นของจำนวนท่อน้ำยางมีมากบริเวณเปลือกชั้นใน และมีมากที่สุดบริเวณใกล้เยื่อเจริญ การกรีดยางจะเหลือส่วนของเปลือกชั้นในสุดถึง 1.3 มิลลิเมตร ซึ่งยังคงเหลือวงท่อน้ำยางไว้บนต้น โดยไม่ได้กรีดถึงร้อยละ 50 และเป็นท่อน้ำยางที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ถ้ากรีดเหลือ 1 มิลลิเมตร จากเยื่อเจริญ จะกรีดได้ร้อยละ 52 ของท่อน้ำยาง หรือถ้ากรีดเหลือ 0.5 มิลลิเมตร จะตัดวงท่อน้ำยางได้ถึง ร้อยละ 80 ดังนั้น การกรีดให้ให้น้ำยางมากจึงควรกรีดให้ใกล้เยื่อเจริญมากที่สุด แต่หากกรีดลึกเกินไปหน้ายางจะเป็นแผล เปลือกงอกใหม่ ไม่สามารถกรีดต่อไปได้ การกรีดจะกรีดได้ลึกหรือไม่ขึ้นกับความชำนาญของคนกรีด

2. ขนาดของงานกรีด หมายถึง จำนวนต้นยางที่คนกรีดสามารถกรีดได้แต่ละวัน ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยาง ความยาวรอยกรีด ลักษณะของพื้นที่ ความชำนาญของคนกรีด และช่วงเวลาการไหลของน้ำยาง ปกติการกรีดครั้งลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ 450-500 ต้นต่อวัน และการกรีด และการกรีด 1/3 ของลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ 650-700 ต้นต่อวัน

3. เวลาที่เหมาะสมสำหรับกรีดยาง ผลผลิตน้ำยางจะขึ้นอยู่กับความเต่งของเซลล์ ซึ่งมีผลต่อความดันภายในท่อน้ำยาง ในช่วงกลางวันความเต่งของเซลล์จะลดต่ำลง สาเหตุมาจากการคายน้ำ โดยจะเริ่มลดต่ำหลังดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลา 13.00-14.00 น. จะลดลงต่ำสุด หลังจากนั้นจะเริ่มเพิ่มขึ้นจนกลับสภาพเดิมเมื่อเวลากลางคืน

4. ความสิ้นเปลืองเปลือก การกรีดเปลือกหนาหรือบาง ไม่มีผลกระทบต่อผลผลิต การกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดต่ำจะสิ้นเปลืองเปลือกต่อครั้งกรีดมากกว่าการกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดสูง แต่เมื่อรวมความสิ้นเปลืองเปลือกทุกครั้งที่กรีดแล้วจะน้อยกว่า ถ้าหากความสิ้นเปลืองเปลือกในรอบปีของการกรีดวันเว้นวัน (d/2) คือ ร้อยละ 100 การกรีดวันเว้น 2 วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ 75 และการกรีดวันเว้น 3 วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ 60 การกรีด 2 วันเว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ 140 การกรีด 3 วันเว้นวัน สิ้นเปลืองร้อยละ 150 และการกรีดทุกวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ 190 โดยปกติการกรีด วันเว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือก แต่แต่ละครั้งกรีดระหว่าง 1.7-2.0 มิลลิเมตร หรือไม่เกิน 25 เซนติเมตรต่อปี

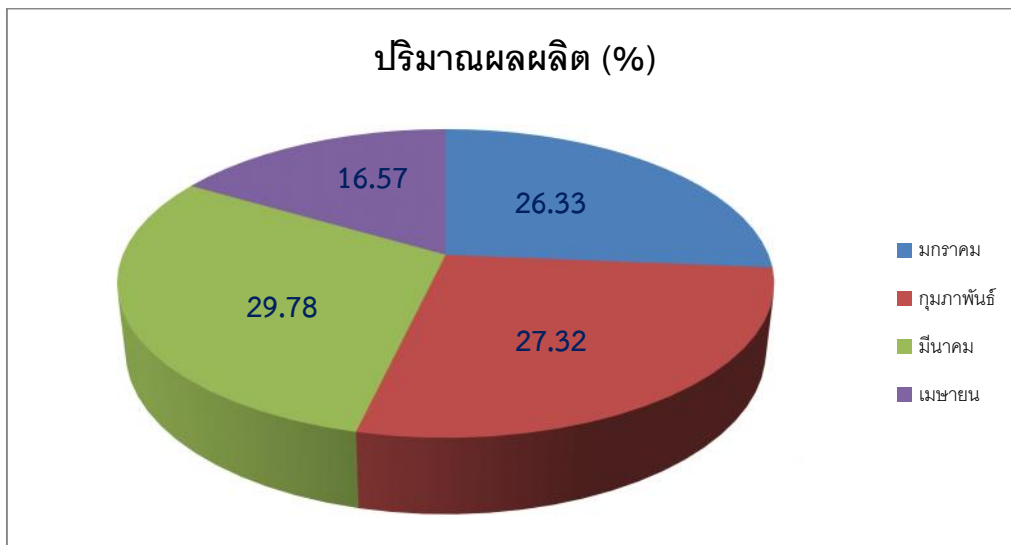
5. ความคมของมีด มีดกรีดยางควรลับให้คมอยู่เสมอ เพราะจะทำให้ตัดท่อน้ำยางดีขึ้นและสิ้นเปลืองเปลือกน้อยกว่าการใช้มีดกรีดยางที่ไม่คม

3.2 ข้อมูลการตลาด

- มันสำปะหลัง

การรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลังในอำเภอขุนหาญ ส่วนมากเกษตรกรจะจำหน่ายเป็นหัวมันสด(คละ) ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดช่วงเดือนมกราคม – เมษายน มีปริมาณผลผลิตในแต่ละช่วงเดือน ดังนี้

เดือนมกราคม	มีปริมาณผลผลิตสู่ตลาด	31,817 ตัน
เดือนกุมภาพันธ์	มีปริมาณผลผลิตสู่ตลาด	33,010 ตัน
เดือนมีนาคม	มีปริมาณผลผลิตสู่ตลาด	35,980 ตัน
เดือนเมษายน	มีปริมาณผลผลิตสู่ตลาด	20,020 ตัน

- ข้าว

พื้นที่อำเภอขุนหาญมีแหล่งรับซื้อข้าว 5 แห่ง ปริมาณความต้องการของตลาดรวม 4,050 ตัน/ปี ซึ่งน้อยกว่าปริมาณผลผลิตของเกษตรกร ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายได้ จำนวน 29,214 ตัน/ปี เกษตรกรในพื้นที่อำเภอขุนหาญ จึงนำข้าวไปขายให้แหล่งรับซื้อข้าวในเขตพื้นที่อำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอกันทรลักษ์ ที่เป็นแหล่งใหญ่สามารถรองรับปริมาณข้าวของเกษตรกร ระยะทางไม่ไกลเกินไป และมีความน่าเชื่อถือเรื่องตาชั่งและราคาผลผลิต ส่วนใหญ่เกษตรกรจะจำหน่ายข้าวในรูปของข้าวเปียกมีคุณภาพสูง ราคาที่ได้จึงไม่สูงเท่าที่สูง

- ยางพารา

การรับซื้อยางพาราในอำเภอขุนหาญส่วนใหญ่จะซื้อในรูปแบบเศษยางก้อนถ้วย (สด, ค้างคั้น) โดยปริมาณผลผลิตเศษยางก้อนถ้วยที่ได้ 50,932 ตัน/ปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะขายในพื้นที่อำเภอขุนหาญ โดยจะมีลานรับซื้อเกือบทุกที่ในแต่ละตำบล และพ่อค้าคนกลางก็จะรวบรวมปริมาณยางก้อนถ้วยส่งเข้าโรงงานในพื้นที่ใกล้เคียงเช่น อำเภอกันทรลักษ์ โรงงานยางพาราบุรีรัมย์ หรือในพื้นที่ภาคใต้ ต่อไป ผลผลิตน้ำยางก้อนถ้วยสามารถจำแนกออกเป็นตำบลได้ ดังนี้

ลำดับ	ตำบล	ผลผลิตยางก้อนถ้วยสด ตัน/ปี
1	บักดอง	21,185
2	พราน	9,732
3	กันทรอม	7,786
4	ห้วยจันทร์	4,009
5	ไพร	3,665
6	โนนสูง	1,291
7	โพธิ์วงค์	961
8	ภูฝ้าย	934
9	ขุนหาญ	679
10	กระหวั่น	365
11	โพธิ์กระสังข์	228
12	ลี	98
	รวม	50,932

3.3. การวิเคราะห์หาความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน

- มันสำปะหลัง

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าอุปสงค์ (Supply) มีมากถึง 120,827 ตัน/ปีเพาะปลูก ส่วนอุปทาน (Demand) ความต้องการหัวมันสดของลานมัน/โรงงานแปงมัน มีจำนวน 199,500 ตัน ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ประมาณ 78,673 ตัน

- ข้าว

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าอุปสงค์ (Supply) มีมากถึง 29,214 ตัน/ปีเพาะปลูก ส่วนอุปทาน (Demand) ความต้องการของร้านค้าข้าว มีจำนวน 4,050 ตัน ซึ่งเกินความต้องการของตลาด ประมาณ 25,164 ตัน

- ยางพารา

จะพบว่าอุปสงค์(Supply) ของยางพาราในอำเภอขุนหาญ 50,932 ตัน/ปี ส่วนอุปทาน(Demand) ความต้องการน้ำยางสดก้อนถ้วยของลานรับซื้อ/โรงงาน จะมีตลอดเวลา แต่ปัจจัยหลักคือด้านราคาน้ำยางสดก้อนถ้วยต่ำ ไม่คุ้มต่อแรงงานกรีดยาง ที่ไม่สนใจในการผลิตน้ำยางสดก้อนถ้วย

3.4 จุดรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

-มันสำปะหลัง

แหล่งรับซื้อที่มีความสำคัญในอำเภอขุนหาญ มี 9 แห่ง ดังนี้

แหล่งรับซื้อ	สถานที่ตั้ง	ปริมาณความต้องการ (ตัน/ปี)	
		หัวมันสด	มันเส้น
1. อึ้งเจริญ	ตำบลบักดอง	2,000	1,000
2. มิตรไทยพืชผล	ตำบลบักดอง	2,000	1,000
3. กิจอนันต์	ตำบลลี	3,500	1,400
4. ปิยะพืชผล	ตำบลลี	4,000	2,800
5. เก่งไมตรี	ตำบลลี	500	200
6. กิตติ	ตำบลกันทรอม	20,000	12,000
7. ศักดาพืชผล	ตำบลกันทรอม	30,000	15,000
8. ลานมันสมบูรณ์ทรัพย์	ตำบลกันทรอม	1,000	4,000
9. ตั้งก๊กไถ่	ตำบลภูฝ้าย	38,000	2,000
รวม	9 แห่ง	101,000	39,400

รวมปริมาณความต้องการผลผลิตของลานมัน (Demand) จำนวน 140,400 ตัน

หมายเหตุ : มันสำปะหลังหัวสด 2.5 กิโลกรัม เท่ากับ มันเส้น 1 กิโลกรัม

- ข้าว

แหล่งรับซื้อที่มีความสำคัญในอำเภอขุนหาญ มี 5 แห่ง ดังนี้

ชื่อแหล่งรับซื้อ	สถานที่ตั้ง	ปริมาณความต้องการ (ตัน/ปี)
- กิจชัยพืชผล	ม.4 ตำบลลี	10
- กิจชัยพืชผล	ม.6 ตำบลลี	20
- โภชะพืชผล	ตำบลลี	1,000
- ทำข้าวสมบูรณ์ทรัพย์	ตำบลกระหวั้น	3,000
- มิตรไทยพืชผล	ตำบลบักดอง	20
รวม	5 แห่ง	4,050

รวมปริมาณความต้องการผลผลิตของร้านค้ารับซื้อข้าว (Demand) จำนวน 4,050 ตัน

-ยางพารา

มีแหล่งรับซื้อในอำเภอขุนหาญ ดังนี้

ชื่อแหล่งรับซื้อ	สถานที่ตั้ง	ปริมาณความต้องการ (ตัน/ปี)
- เรืองยศ ยางพารา	บ้านห้วยจันทร์ ตำบลห้วยจันทร์	ตลอดปี
- ปราณี อิงไทย	บ้านห้วยจันทร์ ตำบลห้วยจันทร์	ตลอดปี
- นายจำเริญ แผลงตัว	บ้านหนองผือ ตำบลห้วยจันทร์	ตลอดปี
- ศราวุฒิ ยางพารา	บ้านกันทรอม ตำบลกันทรอม	ตลอดปี
- กองทุนสวนยางตำบลกันทรอม	บ้านกันทรอม ตำบลกันทรอม	ตลอดปี
- อริยบุตร	บ้านจอกกอ ตำบลกันทรอม	ตลอดปี
- สหกรณ์ยางพาราอำเภอขุนหาญ	บ้านศิवालย์ ตำบลลิ	ตลอดปี
- ฉัตรติกุลพีชผล	บ้านตาเส็ด ตำบลบักตอง	ตลอดปี
- สหกรณ์ยางพาราบ้านสวนป่า	บ้านสวนป่า ตำบลบักตอง	ตลอดปี
- บ้านม่วงแยก	บ้านม่วงแยก ตำบลพราน	ตลอดปี
- กลุ่มเกษตรกรสวนยางบ้านม่วงแยก	บ้านม่วงแยก ตำบลพราน	ตลอดปี
- บ้านพรานใต้	บ้านพรานใต้ ตำบลพราน	ตลอดปี
- กลุ่มเกษตรกรสวนยางบ้านพรานใต้	บ้านพรานใต้ ตำบลพราน	ตลอดปี
- บ้านหนองเก่า	บ้านหนองเก่า ตำบลพราน	ตลอดปี
- สหกรณ์สวนยางชำแวง	บ้านชำตาโตง ตำบลพราน	ตลอดปี
- หนุ่ยยางพารา	บ้านชำตาโตง ตำบลพราน	ตลอดปี
- บ้านสนามแจ้ง	บ้านสนามแจ้ง ตำบลไพร	ตลอดปี
- ผู้ใหญ่บ้านพอก	บ้านพอก ตำบลไพร	ตลอดปี
- ผู้ใหญ่วุฒิชำละหมองยางพารา	บ้านชำละหมอง ตำบลไพร	ตลอดปี
- โรงงานสียางพารา	บ้านชำละหมอง ตำบลไพร	ตลอดปี

4. ข้อมูลด้านคน/เกษตรกร

4.1 สภาพปัญหาความต้องการ

- ปัญหาการขาดแคลนตลาดสินค้ากลางและราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ
- ปัญหาเสื่อมโทรมของดินและน้ำที่เป็นปัจจัยสำคัญในด้านการเกษตรกรรม
- ปัญหาการทำการเกษตรลงทุนสูง ฟังพาสารเคมี
- ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ
- ปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ
- ปัญหาโรคแมลงทำลายพืช
- ปัญหาแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ไม่เพียงพอในฤดูแล้ง

4.2 ความพร้อมทักษะความชำนาญ

- การปลูกพืชตรงตามความเหมาะสมของสภาพดิน
- การใช้เครื่องจักรเพื่อลดการใช้แรงงานคน
- การใช้พันธุ์/เมล็ดพันธุ์คุณภาพ
- การดูแลรักษา ใส่ปุ๋ยตรงตามระยะเวลา และปริมาณที่พืชต้องการ
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันละกันเสมอ

4.3 Smart Farmer ต้นแบบ

- มันสำปะหลัง

(1) นายถนอมศักดิ์ ธิบริต บ้านเลขที่ 47 หมู่ที่ 15 บ้านพรานใต้ตะวันตก ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ หมายเลขบัตรประชาชน 3-3308-00041-16-1 มีความชำนาญด้าน

1. การคัดเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
2. การใช้เครื่องจักร
3. การใช้ปุ๋ยตามสภาพดิน
4. เทคนิคการปลูกที่เพิ่มผลผลิต/ไร่

- ข้าว

(1) นายไพโรจน์ มีวงศ์ บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 8 บ้านตาเอกใหม่ ตำบลกันทรอม อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ หมายเลขบัตรประชาชน 3-3308-00552-10-7 มีความชำนาญด้าน

1. การผลิตข้าวอินทรีย์ หลากหลายสายพันธุ์
2. มีแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน ราคาสูงกว่าท้องตลาด
3. มีการรวมกลุ่มเกษตรกร
4. การดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

- ยางพารา

(1) นายปรีชาดี ม่วงปลอด บ้านเลขที่ 193 หมู่ที่ 2 บ้านเขวา ตำบลโพธิ์วังค์ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ หมายเลขบัตรประชาชน 3-8007-00576-52-2 มีความชำนาญด้าน

1. การผลิตยางพารา
2. มีแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน
3. เป็นอาสาสมัครเกษตรกรหมู่
4. มีเทคนิคการเพิ่มผลผลิต/ไร่
5. มีการลดต้นทุนการผลิต โดยผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง

4.4 องค์กร/สถาบันเกษตรกร

1. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโพธิ์วงค์ (ศดปช.)

สถานที่ดำเนินการ ที่ตั้งศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโพธิ์วงค์ (ศดปช.)
บ้านโนนแดง หมู่ที่ 7 ตำบลโพธิ์วงค์ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ สถานที่ดำเนินการ
พิกัดที่ตั้ง ศดปช. พิกัด X: 0442211 พิกัด Y: 1618959

2. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลไพร

สถานที่ดำเนินการ ที่ตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลไพร (ศจช.)
หมู่ที่ 6 บ้านปูน ตำบลไพร อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
พิกัดที่ตั้ง ศจช. พิกัด X: 0437830 พิกัด Y: 1628821

3. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลพราน

สถานที่ดำเนินการ ที่ตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลพราน (ศจช.)
หมู่ที่ 15 บ้านพรานใต้ตะวันตก ตำบลพราน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
พิกัดที่ตั้ง ศจช. พิกัด X: 0444766 พิกัด Y: 1614154

4. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ข้าว)

สถานที่ดำเนินการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ข้าว)
หมู่ที่ 2 บ้านเตือ ตำบลกระหวัน อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
พิกัดที่ตั้ง ศจช. พิกัด X: 0436166 พิกัด Y: 1622308

5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตร

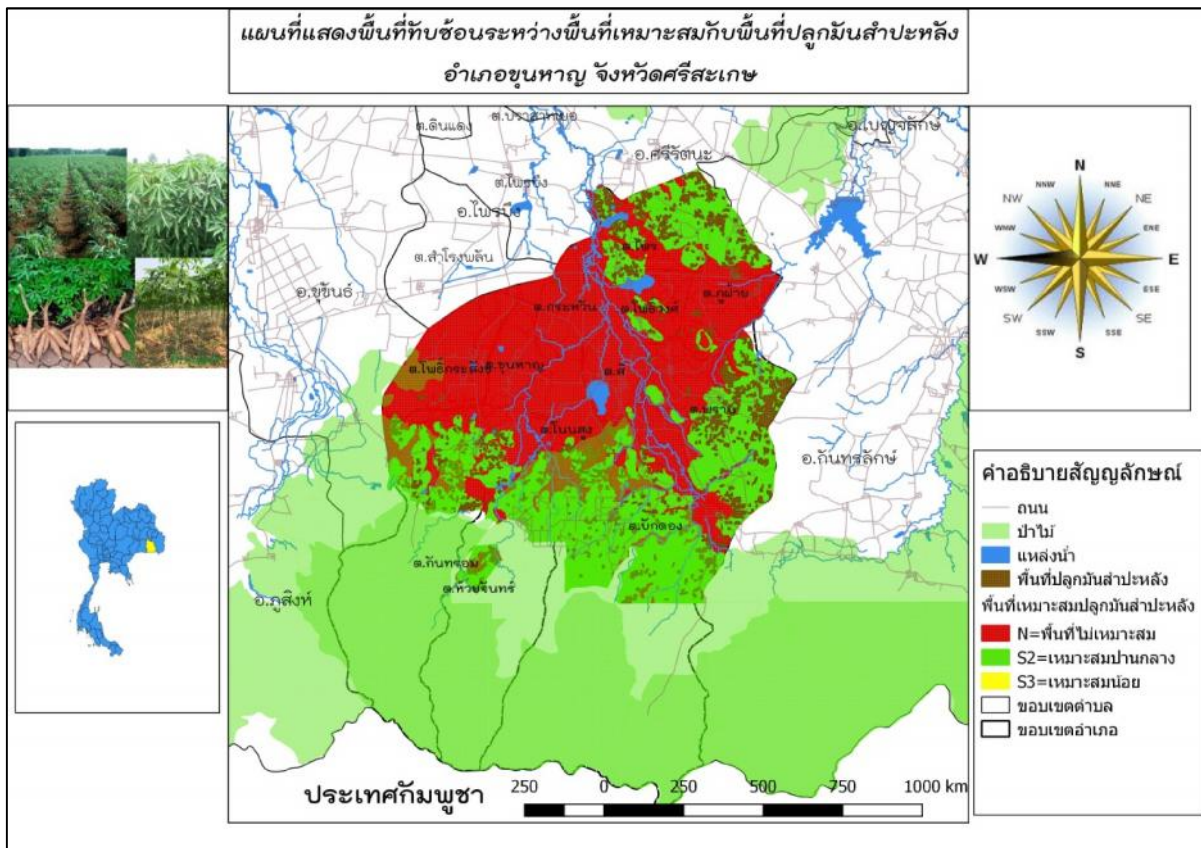
- มันสำปะหลัง

การหาพื้นที่เป้าหมายการผลิตทำโครงการซ้อนทับแผนที่ความเหมาะสมของดิน (Land Suitability map) กับแผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use map) ของมันสำปะหลัง สรุปได้ดังนี้

พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) พื้นที่ 16,242 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47 ของพื้นที่ทั้งหมด

พื้นที่ไม่เหมาะสม (S3,N) พื้นที่ 18,280 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพ แสดงพื้นที่ทับซ้อนระหว่างพื้นที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อ.ขุนหาญ

จากแผนที่การทับซ้อนพื้นที่ระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพบว่า พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) และมีการปลูกมันสำปะหลังจริงจำนวน 16,242 ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลพราน ตำบลบักดอง ตำบลไพร ตำบลภูฝ้าย ตำบลโพธิ์วังศ์ ตำบลห้วยจันทร์ ตำบลโนนสูง ตำบลโพธิ์กระสังข์ และตำบลกันทรอม ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสมดุลอุปสงค์อุปทาน พบว่า ความต้องการรับซื้อของตลาดมันสำปะหลังสูงกว่า ปริมาณผลผลิตของเกษตรกร จำนวน 78,673 ตัน/ปี คิดเป็นพื้นที่ปลูกโดยประมาณ 22,478 ไร่

ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปลูกมันสำปะหลัง 34,522 ไร่ ซึ่งมากกว่าพื้นที่ที่เหมาะสม (S1,S2) สำหรับการปลูกมันสำปะหลังของอำเภอขุนหาญ แต่ผลผลิตมันสำปะหลังก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงมีแนวทางการส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการรับซื้อ ในเขตพื้นที่เหมาะสม และนอกเขตพื้นที่เหมาะสมดังนี้

1.เพิ่มปริมาณผลผลิต/ไร่ให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังในพื้นที่เหมาะสม (S1,S2) โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร การใช้ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การดูแลรักษา กำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย ควบคุมโรคแมลงศัตรู มันสำปะหลัง การให้น้ำโดยระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอและเหมาะสม และการเก็บเกี่ยวที่ ถูกต้องถูกเวลาเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ เปอร์เซ็นต์แป้งสูง เป็นที่ต้องการของแหล่งรับซื้อ

2.เพิ่มพื้นที่ปลูกในเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสม (S1,S2) ในเขตพื้นที่ตำบลพราน บักดอง กันทรอม ไพร และเขตพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน

5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตร

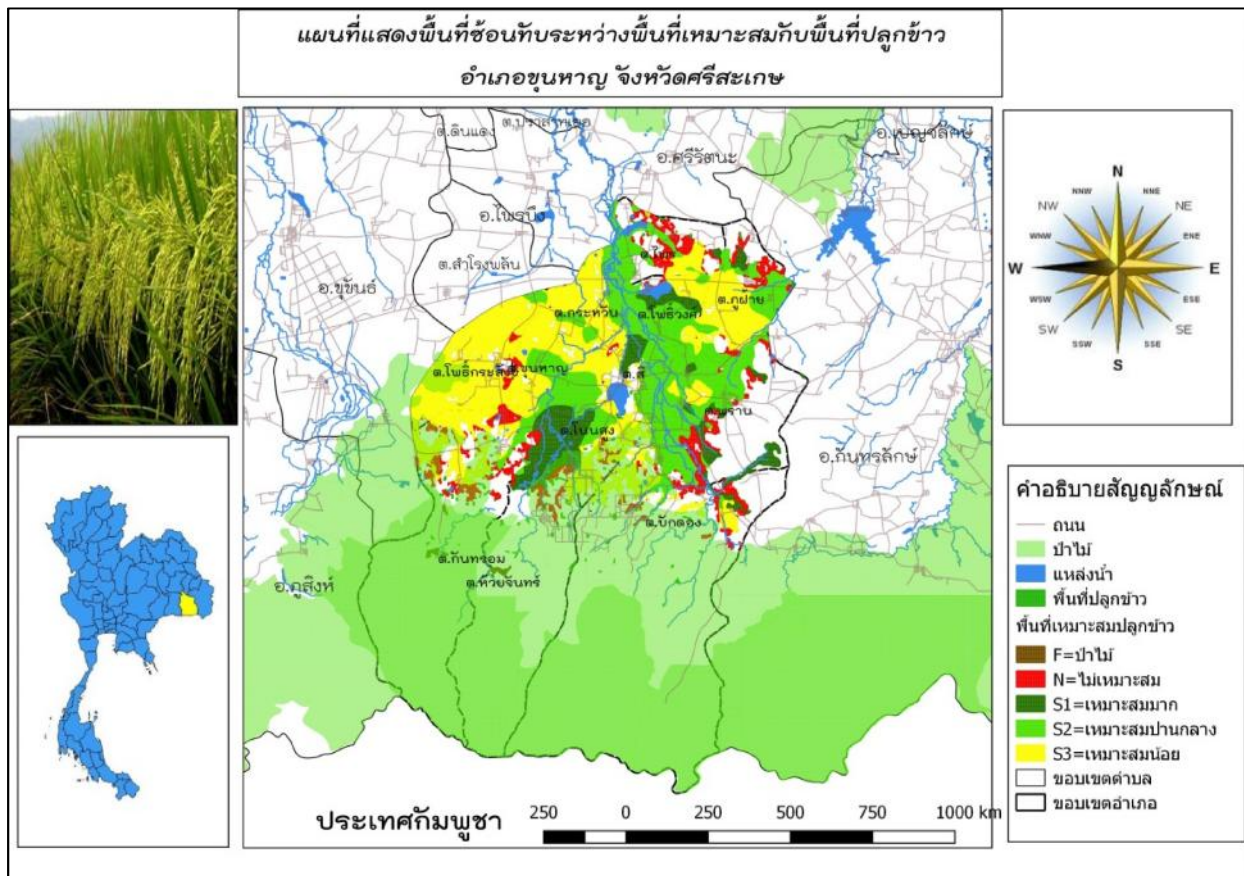
- ข้าว

การหาพื้นที่เป้าหมายการผลิตทำโครงการซ้อนทับแผนที่ความเหมาะสมของดิน (Land Suitibility map) กับแผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use map) ของข้าว สรุปได้ดังนี้

พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) พื้นที่ 75,485 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.21 ของพื้นที่ทั้งหมด

พื้นที่ไม่เหมาะสม (S3,N) พื้นที่ 91,497 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.79 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพ แสดงพื้นที่ทับซ้อนระหว่างพื้นที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกข้าว อ.ขุนหาญ

จากแผนที่การทับซ้อนพื้นที่ระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพบว่า พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) และมีการปลูกข้าวจริงจำนวน 75,485 ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลสี ตำบลพราน ตำบลบักดอง ตำบลไพร ตำบลกระหวั้น ตำบลภูฝ้าย ตำบลโพธิ์วงค์ ตำบลห้วยจันทร์ ตำบลขุนหาญ ตำบลโนนสูง และตำบลกันทรอม ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสมดุลอุปสงค์อุปทาน พบว่า ความต้องการรับซื้อของผู้ค้าข้าว ต่ำกว่าปริมาณผลผลิตของเกษตรกรเพื่อจำหน่าย จำนวน 25,164 ตัน/ปี คิดเป็นพื้นที่ปลูกโดยประมาณ 58,520 ไร่

ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปลูกข้าว 166,982 ไร่ ซึ่งมากกว่าพื้นที่ที่เหมาะสม(S1,S2) สำหรับการปลูกข้าวของอำเภอขุนหาญ และผลผลิตข้าวเกินความต้องการของตลาดผู้ค้าข้าวในพื้นที่ จึงมีแนวทางการส่งเสริมผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการรับซื้อ ในเขตพื้นที่เหมาะสม และนอกเขตพื้นที่เหมาะสมดังนี้

1.เพิ่มปริมาณผลผลิต/ไร่ให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม(S1,S2) โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น การคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร การใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากแหล่งนำเชื่อถือ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การดูแลรักษา กำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย ควบคุมโรคแมลงศัตรูข้าว การตัดพันธุ์ปนและการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้องถูกเวลาเพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและผู้ค้าข้าว

2.ลดพื้นที่ปลูกในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3,N) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตร เช่น ปรับเป็นพื้นที่ปลูกอ้อย หรือมันสำปะหลัง หรือเพิ่มกิจกรรมในพื้นที่ให้มีความหลากหลาย ปรับทัศนคติให้เกษตรกรเน้นการปลูกข้าวเพื่อบริโภคแทนการปลูกข้าวเพื่อจำหน่าย เช่น การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเกษตรแบบไร่นาสวนผสม เพื่อลดการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวลดความเสี่ยงที่เกษตรกรจะได้รับผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

5. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายการผลิตสินค้าเกษตร

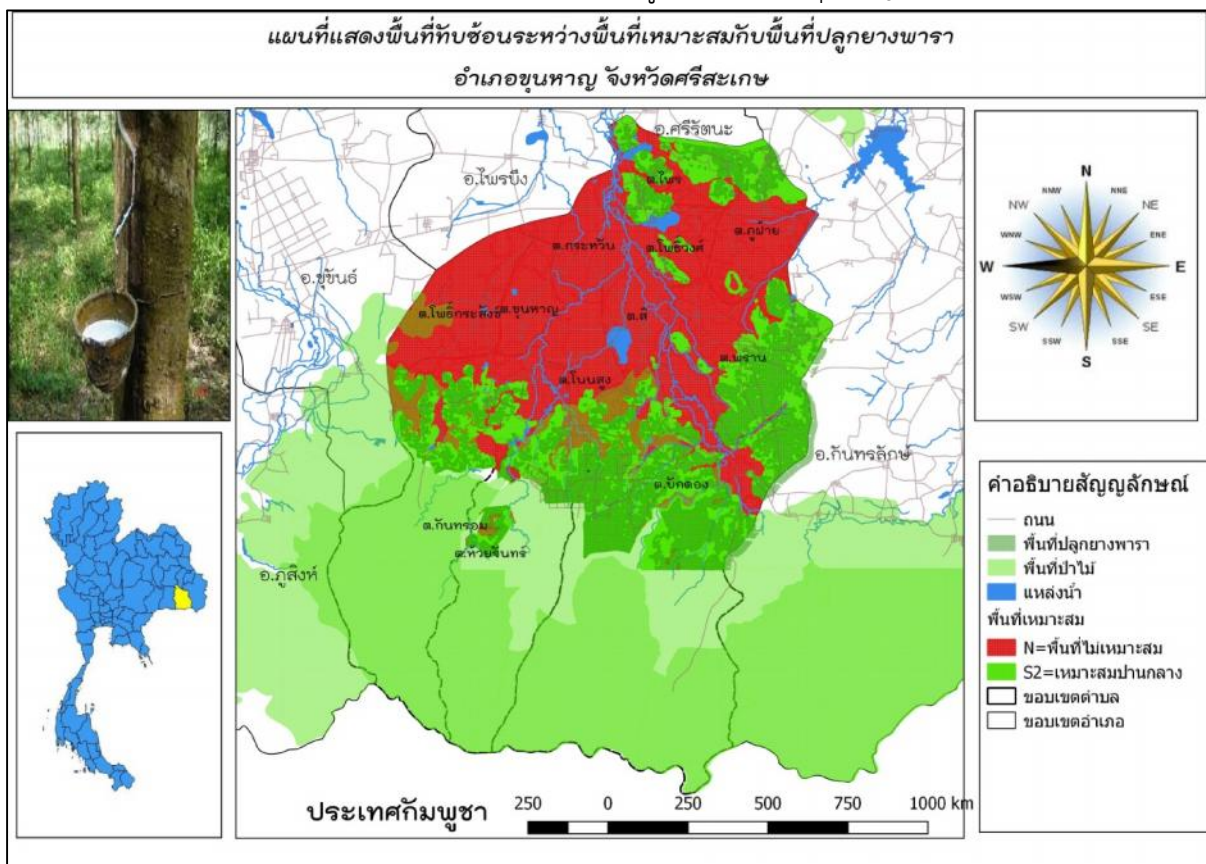
- ยางพารา

การหาพื้นที่เป้าหมายการผลิตทำโครงการซ้อนทับแผนที่ความเหมาะสมของดิน (Land Suitibility map) กับแผนที่แสดงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use map) ของยางพารา สรุปได้ดังนี้

พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) พื้นที่ 77,605 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.48 ของพื้นที่ทั้งหมด

พื้นที่ไม่เหมาะสม (ป่าไม้,N,S3) พื้นที่ 498,180 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.52 ของพื้นที่ทั้งหมด

ภาพ แสดงพื้นที่ทับซ้อนระหว่างพื้นที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกยางพารา อ.ขุนหาญ

จากแผนที่การทับซ้อนพื้นที่ระหว่างเขตความเหมาะสม และสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินพบว่า พื้นที่เหมาะสม (S1,S2) และมีการปลูกยางพาราจริงจำนวน 77,605 ไร่ อยู่ในพื้นที่ตำบลลิ ตำบลพราน ตำบลบักดอง ตำบลไพร ตำบลกระหวัน ตำบลภูฝ้าย ตำบลโพธิ์วังค์ ตำบลห้วยจันทร์ ตำบลขุนหาญ ตำบลโนนสูง และตำบลกันทรอม ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสมดุลอุปสงค์อุปทาน พบว่า ความต้องการรับซื้อของลานรับซื้อยางพาราก่อนถ้วย มีตลอดปีแต่ราคาตกต่ำ ซึ่งปริมาณผลผลิตของเกษตรกรเพื่อจำหน่าย จำนวน 50,932 ตัน/ปี คิดเป็นพื้นที่ปลูกโดยประมาณ 50,932 ไร่

ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ที่ดินจากการปลูกยางพารา 142,204 ไร่ ซึ่งมากกว่าพื้นที่ที่เหมาะสม (S1,S2) สำหรับการปลูกยางพาราของอำเภอขุนหาญ และผลผลิตยางพาราก่อนถ้วยราคาตกต่ำเกินความต้องการของลานรับซื้อในพื้นที่ จึงมีแนวทางการส่งเสริมลดผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการรับซื้อ ในเขตพื้นที่เหมาะสม และนอกเขตพื้นที่เหมาะสมดังนี้

1. เพิ่มปริมาณผลผลิต/ไร่ให้สูงขึ้น โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพาราก่อนถ้วยในพื้นที่เหมาะสม (S1,S2) โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น

1. รักษาความชื้นของหน้าดิน โดยการถางหญ้าอย่างถูกวิธีตามฤดูกาล
2. ใส่ปุ๋ยชีวภาพปีละ 2 ครั้ง (100-300 กก./ไร่/ปี)
3. รดหรือพ่นน้ำหมักฮอร์โมน เดือนละ 2 ครั้ง ในช่วงที่ดินมีความชื้น
4. ใส่ปุ๋ยเคมีโดยตรวจสอบแร่ธาตุในดินก่อน แล้วเติมแร่ธาตุที่ยังขาดอยู่เท่านั้นเพื่อลดต้นทุน

ความต้องการแร่ธาตุของต้นยางพาราหลังเปิดกรีดแล้วเป็นดังนี้ (คิดที่ยางให้ผลผลิต 300 กก./ไร่)

- N 20 กก., P 5 กก.,K 25 กก.,Mg 5 กก. หากผลผลิตเพิ่มมากกว่านี้เช่น 600 กก./ไร่/ปี เราจะต้องเพิ่มปุ๋ยอีกเป็น 2 เท่า หรือโดยสรุปต้องใส่ปุ๋ยเคมี 4 กก./ต้น/ปี เมื่อผลผลิตที่ได้ 600 กก./ไร่/ปี จึงจะเพียงพอเพื่อชดเชยกับผลผลิตที่เราเอาออกจากต้นยาง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหากเราบริหารจัดการอย่างถูกวิธี อาจลดปุ๋ยลงเหลือเพียง 2 กก./ต้น เมื่อเราใส่ปุ๋ยหมัก ผสมภูมิโม่ที่ในปุ๋ยเคมีเพื่อดูดซับแร่ธาตุไว้และค่อย ๆ ปลดปล่อยอย่างช้า ๆ ใส่ปุ๋ยโดยขุดร่องแล้วฝังกลบเพื่อป้องกันการระเหยของปุ๋ย ซึ่งอาจสูญเสียได้ถึง 30 %

5. การกรีดยางต้องกรีดให้ถึงเยื่อเจริญ ซึ่งทำให้ท่อน้ำเลี้ยงขาดเสียหายไม่สามารถส่งขึ้นไปสังเคราะห์น้ำตาลที่ทรงพุ่มได้ ผลผลิตลดลง ต้นแคระแกรน รักษาหน้ายางให้ปราศจากโรครา โดยใช้สารชีวภาพทาหน้ายางเดือนละ 2 ครั้ง เลื่อนหน้ายางให้ถูกแนวกล่าวคือเมื่อขึ้นหน้าใหม่ต้องเลื่อนถอยหลัง (ตามเข็มนาฬิกา) มิเช่นนั้นจะเป็นการตัดท่อน้ำยางก่อนถึงรอยกรีด

6. ป้องกันการขโมยหน้ายางจากบุคคลภายนอก หรือแม้แต่คนกรีดเอง

7. การเปิดรอบแต่ละครั้ง ให้เปิดกรีดต้นฤดูฝนเมื่อดินมีความชื้นพอสมควรแล้ว และหยุดกรีดเมื่อยางเริ่มผลัดใบ มิใช่ยางผลัดใบและเริ่มแตกใบอ่อนแล้ว เพราะเมื่อยางผลัดใบแล้วก็ไม่มีใบที่จะสังเคราะห์แสง ผลผลิตที่ได้ในช่วงนี้ควรให้ต้นยางได้เก็บสะสมไว้ในลำต้นเพื่อการแตกใบใหม่เถอะ ใบใหม่ที่แตกออกมาจะได้แข็งแรงไม่เป็นโรคง่าย

8. กรีดระบบ 1 วัน เว้น 2 วัน มิเช่นนั้นอาจเจอปัญหาหน้าแห้ง ยางไม่เติบโต ต้นเล็กแคระแกรน ยางที่อายุ 15 ปี ควรมีเส้นรอบลำต้นไม่น้อยกว่า 100 ซม.

9. เมื่อสภาพดินพร้อม ต้นยางโตได้ขนาด(เส้นรอบลำต้น 60 ซม. ขึ้นไป) ก็ใช้ฮอร์โมนเอทิสีนเพิ่มศักยภาพการผลิต อย่างกลัวหน้าแห้ง หรือ ต้นยางตายเลย ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่การบริหารจัดการ ระบบดีแต่ใช้ผิดวิธีก็เสียหาย

2. ลดพื้นที่ปลูกในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3,N) ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตร เช่น ปรับเป็นพื้นที่วนเกษตร สวนผลไม้ หรือมันสำปะหลัง หรือเพิ่มกิจกรรมในพื้นที่ให้มีความหลากหลาย เพื่อลดการทำเกษตรเชิงเดี่ยวลดความเสี่ยงที่เกษตรกรจะได้รับผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

บรรณานุกรม

งานฝ่ายปกครองอำเภอขุนหาญ. ข้อมูลจำนวนประชากรอำเภอขุนหาญ ปี 2559. กรมการปกครอง.

สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ. ข้อมูลแหล่งน้ำ/ชลประทาน. กรมส่งเสริมการเกษตร.

สำนักงานเกษตรอำเภอขุนหาญ. ข้อมูลการเพาะปลูกพืชที่สำคัญอำเภอขุนหาญ ปี 2557/58.

กรมส่งเสริมการเกษตร.

กรมวิชาการเกษตร. การจำแนกพันธุ์มันสำปะหลัง. <http://at.doa.go.th/cassvar/varR72.html>.

วิไลภรณ์ ชนกนำชัย. การปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105. กรมส่งเสริมการเกษตร.

<http://eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/rice/rice.pdf>.

ปรีดา บุตรดีวงศ์. คนไทยกินข้าววันละเท่าไร. <https://www.gotoknow.org/posts/279785>.

ชุมชนสำหรับชาวภูเก็ต เพื่อชาวภูเก็ต และผู้สนใจ. แนวทางง่าย ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างพารา.

http://phuketonweb.blogspot.com/2010/01/blog-post_18.html

สำนักสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. กลุ่มชุดดิน 62 กลุ่ม.

http://oss101.ldd.go.th/web_thaisoils/62_soilgroup/main_62soilgroup.htm